

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG ÅRSMELDING 2024

Godbiten

BLÅMUGGOST PÅ KU- OG GEITEMELK
FRA ELGSET OG FRØYSÅKR GARD

SNERTINGDAL YSTERI - 1919

Innhold

<i>Hilsen fra styreleder – ærlige tall!</i>	<i>4</i>
<i>Arbeidsåret.....</i>	<i>6</i>
<i>Fylkesstyret og fylkeskontor.....</i>	<i>8</i>
<i>Medlemsfordeler:.....</i>	<i>8</i>
<i>Oversikt over lokallag 31.12.24.....</i>	<i>9</i>
<i>Representasjon i utvalg mv.....</i>	<i>10</i>
<i>Medlemsutvikling</i>	<i>12</i>
<i>Årsmøte 2024.....</i>	<i>14</i>
<i>Leders tale til årsmøtet 3.3.24.....</i>	<i>14</i>
<i>Uttalelser fra felleskonferansen:</i>	<i>17</i>
<i>Valg</i>	<i>21</i>
<i>Solidaritetsfondet.....</i>	<i>22</i>
<i>Jordbruksforhandlingene 2024 – innspill fra Oppland BS til NBS.....</i>	<i>22</i>
<i>Regionale miljøkrav i Innlandet.....</i>	<i>27</i>
<i>Synlighet og profilering.....</i>	<i>29</i>
<i>Høringsuttalelser.....</i>	<i>31</i>
<i>Landsmøte i NBS.....</i>	<i>32</i>
<i>Saker til landsmøtet Fra Oppland BS</i>	<i>36</i>
<i>Andre innkomne saker, politiske</i>	<i>38</i>
<i>Andre innkomne saker organisatoriske.....</i>	<i>38</i>
<i>Deltakelse møter og arrangementer.....</i>	<i>40</i>
<i>Skåbukonferansen 2024.</i>	<i>41</i>
<i>Skåbuprisen 2024.....</i>	<i>41</i>
<i>Prosjekter.....</i>	<i>43</i>
<i>Rapport fra mat og helse i barneskolene i Øyer 2024.</i>	<i>43</i>
<i>Rapport skolehager Aurvoll og Solvang skoler 2024.....</i>	<i>45</i>
<i>Rapport fra Åseng 2024.</i>	<i>46</i>
<i>Andre aktiviteter-henvendelser og saker.....</i>	<i>48</i>

<i>Demonstrasjon.....</i>	<i>48</i>
<i>Flomødeleggelser</i>	<i>50</i>
<i>Heder og ære.....</i>	<i>51</i>
<i>Bjellesauen Tor Jakob Solberg.....</i>	<i>51</i>
<i>Rapport fra rovviltutvalget.....</i>	<i>52</i>
<i>Freda rovvilt</i>	<i>53</i>
<i>Regionale forskjeller og skadegjørere</i>	<i>55</i>
<i>Psykisk helse i landbruket.....</i>	<i>56</i>
<i>Jordvernalliansen Innlandet.....</i>	<i>56</i>
<i>Partnerskap landbruk.....</i>	<i>56</i>
<i>Ungdomsutvalget i OBS.</i>	<i>56</i>
<i>Innovasjon Norge.</i>	<i>57</i>
<i>Resultat 2024 – Budsjett 2025.....</i>	<i>58</i>
<i>Balanse 2024.....</i>	<i>62</i>
<i>Revisjonsrapport 2024.....</i>	<i>66</i>

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Informasjon

E-post: oppland@smabrukarlaget.no

Hjemmeside: <https://www.smabrukarlaget.no/oppland/>

Facebook: www.facebook.com/opplandbondeogsmabrukarlag/?ref=bookmarks

Bankgiro: 9365 12 04052

Org.nr: 971536950

Fylkessekretær: Kari Hanne Pavenstädt

Årsmelding blir lagt fram på årsmøtet 09.03.25.

Med hilsen styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Foto: Kari Hanne Pavenstädt

Styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag 2025/2026

Fra venstre:

Hallvard Helland, Magnus Aass, Trond Taralrud, Svein Løken og Therese Rudi

Framsdebilde: Tor Mølster Byggland

Hilsen fra styreleder – ærlige tall!

Da har det gått nok et år for Oppland Bonde- og Småbrukarlag. Fylkeslaget ble stiftet i 1915. Så vi kan feire 110 års jubileum i 2025! Det er foreløpig ikke lagt opp til noen stor markering av dette, men det er vel verdt å tenke på de som dro i gang det hele først på 1900 tallet. Jeg tror ikke de i sine villeste fantasier kunne tenke seg den utviklingen samfunnet har vært i gjennom i de 110 årene etterpå. På godt og vondt. Laget ble stiftet like før første verdenskrig. Vi må inderlig håpe at vi unngår en tredje verdenskrig, men det skjer mye skummelt i verden nå. Sikkert er det at landbruket som matprodusent trengs i både gode og dårlige tider. Norge må styrke sin sjølforsyning betraktelig. Da må det satses på landbruket!

*2024 ble et svært spennende år også landbrukspolitisk. Regjeringen la i mars fram Stortingsmelding nr. 11: «Strategi for auka sjølvforsyning av jordbruksvarer og plan for opptrapping av inntektsmogleighetene i jordbruket». Meldinga var for oss en skuffelse. Regjeringen gikk inn for fortsatt et timetall i landbruket på 145 mer enn andre, 20 % normering og ingen avkastning av egenkapital. Det ble en kamp fram til Stortingsbehandling i april, der vi prøvde å påvirke politikerne til å forbedre. **Vi ville ha ærlige tall.** Jordbrukets inntekt skal måles faglig riktig når vi skal sammenlignes med andre grupper. Det skal ikke være politikk. Dette kulminerte med en storstilt demonstrasjon foran Stortinget den 17. og 18. april. Fra Oppland fylte vi opp en buss og dro innover. Regjeringen fikk først med seg høyresiden til å støtte meldingen slik den var. Så i siste liten gikk de for en reduksjon i timetallet. Da brøt Høyre enigheten. Venstresiden lanserte sitt forslag nr. 25, som kom landbruket langt i møte. Dette fulgte også opp Hurdalserklæringen til Regjeringen, men merkelig nok kunne de ikke støtte dette, med et hederlig unntak Per Olaf Lundteigen fra Sp. Avstemmingen i Stortinget endte dermed med at det ikke ble flertall for noe.*

Regjeringen bestemte at jordbruksforhandlingene 2024 skulle foregå på tallgrunnlaget fra Stortingsmelding nr. 11, selv om den ikke hadde noe flertall. NBS valgte denne gangen å bli med i forhandlingene selv om vi mener grunnlaget et faglig feil. Det var en vurdering opp mot at vi er en avtalepart og at vi gjennom deltagelse kunne bidra til forbedringer.

Kampen om tallgrunnlaget fortsatte etter at et flertall på Stortinget i forbindelse med behandling av jordbruksoppgjøret, påla Regjeringen å legge det fram for Stortinget på nytt innen februar 2025. Nå vet vi hvordan det gikk. På siste dag før Sp gikk ut av regjering, ble det klart at de hadde inngått en avtale med et lite flertall; KrF, Venstre og Pasientfokus om å gå for

Stortingsmelding 11 med en endring på timetallet. Det skal trappes ned til 1700 på to år. Vi må fortsette kampen om ærlige tall! Med den måten som nå er vedtatt for å måle jordbrukets inntekter mot andre, vil gapet mellom andre og jordbruket øke igjen etter at eventuell inntektsmessig utjevning er oppnådd.

I Oppland har arbeidet i fylkeslaget gått på det jevne. Våre lokallag og vi, har i 2024 bidratt til å arrangere flere Mening Mot og Mat arrangement som Edel Urstad fra Ringsaker startet opp i 2023. Dette har blitt en bevegelse over hele landet som setter fokus på samhold mellom jordbruket og andre grupper og setter fokus på hvor viktig maten er.

Sommeren 2024 ble enda en vanskelig sommer for brukere av utmarksbeite med flere angrep av rovdyr gjennom sommeren. Og ikke minst store tap til jerv på ettersommeren – høsten. Dette kan ikke fortsette slik. Rovdyrforliket må etterleves og det må gis full kompensasjon for kostnader med ekstra ettersyn og merarbeid etter angrep. Sommeren 2024 gikk det så langt at det var krisemøter i regi av Statsforvalteren, og OBS sitt Rovdyrutvalg hadde bl.a. møter med andre beiteorganisasjoner. Men det må til endring fra politikere og forvaltning.

På landsmøtet 2024 stilte Oppland nok en gang med stor delegasjon med over 30 utsendinger og ca. 40 totalt. Øystre Slidre BS tok et prisverdig initiativ til å kjøpe inn og overrekke hver sin «gyngesau» til søstrene Rebekka og Rakel Nystadbakk for sin innsatsen med filmen «Sau» som har blitt en seersuksess på kino og til og med ble sendt på NRK. Vi utnevnte også Tor Jacob Solberg til bjellesau med en bjølle malt i Valdres!

Jeg skulle ønske at lokallag og medlemmer gir mer tilbakemelding til oss i Fylkeslaget. Vi er til for dere, og lokallagene er kjernen i NBS. Meningene skal spres oppover i systemet. Fylkeslaget kommer til å fortsette å hjelpe til slik at det blir aktivitet i alle lokallag. Ikke være redd for å ta kontakt om dere har innspill eller trenger bistand til noe!

Jeg vil takke fylkestyret og lokallag for samarbeide i året. Spesielt vil jeg takke Hallvard som nestleder og Kari Hanne som fylkessekretær for god innsats og hjelp i enda ett år. Vi er helt avhengig av en fylkessekretær som kan holde styr på oss, som kjenner rutiner og bistår med det praktiske i fylkeslaget.

Svein Løken

Arbeidsåret

Det har vært avholdt 11 styremøter hvorav 8 elektroniske ved hjelp av Teams. Det har blitt behandlet 102 saker.

Det vært deltagelse i ulike samarbeidstiltak, prosjektsamarbeid og rådsutvalg sammen med Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune, Innovasjon Norge og Innlandet Bondelag.

I Partnerskap landbruk har vi deltatt med overbygging på ledernivå og arbeidsgruppe. Partnerskapet er i regi av fylkeskommunen og har som mål å samhandle om ulike tiltak innen landbruket. Her sitter alle de ovenfornevnte med representanter i styringsgruppe og arbeidsutvalget + Glommen Mjøsen Skog SA.

Psykisk helse i landbruket – Bondens nettverk er nå etablert i hele region Oppland. På NLR sine nettsider finner en oversikt over hvor det er etablert og kontaktinformasjon. Link til nettsted:

<https://www.nlr.no/bondensnettverk/her-er-bondens-nettverk-etablert>

Landbruksrådgivningen i Innlandet har invitert oss til å delta i arbeidet med mentorordningen også i 2024. Noe vi synes er et viktig tiltak for å hjelpe nye inn i rollen som landbrukere.

I 2024 ble Landbruksråd Innlandet lagt ned og Landbrukssamvirket Innlandet erstattet dette. I den nye organisasjonen blir styringsgruppa erstattet av et sekretariat av ansatte i noen regionale samvirker og Innlandet Bondelaget har sekretærfunksjonen. OBS er ikke med i sekretariatet, men vi er med i samvirket, og kan møte på den årlige årssamlinga.

I Jordvernalliansen deltar vi på årsmøtet. Pål Kjørstad er vara til styret i Jordvernalliansen. Årsmøtet for 2024 ble først avholdt i februar 2025.

I tillegg blir vi invitert til å delta på ulike prosjekter vedr lokalmat.

*27. september deltok vi på stiftelsesmøtet for **Mat & drikke fra Innlandet SA** på Gjøvik. Dette er et samarbeid mellom de fleste aktørene i Innlandet. Mer om dette under «Deltagelse møter og arrangementer»*

Vi er med i styringsgruppa til Fjellbeiteprosjektet som er i regi av NIBIO. Det har vært et oppfølgingsmøte i 2024.

Siden Hedmark og Oppland ble slått sammen til Innlandet, har vi i en del tilfeller delt på oppgavene mellom de to fylkeslagene. OBS har også 2024 hatt representasjon i interne utvalg i NBS, se egen oversikt over dette.

Terje Holen inngikk i 2022 en tre års avtale med OBS der han skal følge opp arbeidet med Åseng på Maihaugen og Mataukfestivalen på Lillehammer. Nåværende avtale går ut i mars 2025.

Styremedlemmene har som tidligere år, hatt fadderansvar for lokallagene i OBS. Det meste av kontakten med lokallag har foregått med utveksling av epost fra og til fylkeskontoret, og gjennom direkte kontakt med styrets leder. Intern informasjon har stort sett vært gjennom bruk av e-post, hjemmeside og sosiale medier. Det er holdt teamsmøter med lokallagslederne. Ekstern informasjon har foregått gjennom OBS sin hjemmeside, facebookside samt direkte e-postmeldinger til medlemmene. Leder har sendt ut nyhetsbrev til alle medlemmer. Fylkeslaget har gjennom året avgitt flere høringsuttalelser, se egen oversikt.

Totalleverandør av drivstoff, smøreoljer,
kjemiprodukter, bioljer og utstyr.

 Hernes Oljesenter

Kontakt oss i dag for en hyggelig handel!

Kongsvegen 171, 2636 Øyer

Tlf. 61 05 44 44

E-post: hernes@oljesenter.no

www.hernes.oljesenter.no

Fylkesstyret og fylkeskontor.

Svein Løken – Leder

Hallvard Helland – Nestleder

Trond Taralrud

Magnus Aass

Therese Rudi

Kari Hanne Pavenstädt har vært ansatt som fylkessekretær i 40 % vinterstilling. I mai ble dette korrigert til 40 % fast stilling med timer inntil totalt 60% på årsbasis.

Medlemsfordeler:

- *Medlemmene i OBS har rabatt på sine forsikringer gjennom NBS sin avtale med Gjensidige Forsikring. Ny medlemsavtale ble inngått mellom NBS og Gjensidige våren 2020.*
- *NBS har også advokatavtale med Advokatfirmaet Henriksen & Co. ANS.*
- *Som medlem av Oppland Bonde- og Småbrukarlag kan du få inntil en time gratis juridisk veiledning av en jurist ved advokatkontoret til "Advokatene i Valdres". Advokatene i Valdres har adresse Fagernes. Medlemsnr. må oppgis ved henvendelse.*
- *30% rabatt på arbeidsklær, skalljakker, T-skjorter, verneutstyr, ullundertøy, regnsett, hørselvern, mm fra Wenaas.*
- *OBS har samarbeidsavtale med Ramirent hvor medlemmene får rabatt på leie av utstyr. Medlemsnr. må oppgis ved henvendelse.*
- *Har du spørsmål om økonomi og forsikring? Som medlem i Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan du henvende deg til vår økonomirådgiver Svein Løken. Han er tilgjengelig på epost, samt på telefon hver mandag mellom kl. 20 og 22 og hver fredag mellom kl. 9 og 11.*

Telefon: 900 42 883 Epost: sv.loken@gmail.com

Se hjemmesida til Norsk Bonde- og Småbrukarlag for å få informasjon om medlemsfordelene på følgende nettside:

<https://www.smabrukarlaget.no/om-oss/bli-medlem/medlemsfordeler/>

Oversikt over lokallag 31.12.24

<i>Lokallag:</i>	<i>Fornavn</i>	<i>Etternavn</i>
<i>Lesja/Dovre BS</i>	<i>Ellen Marie</i>	<i>Sørumgård Syse</i>
<i>Skjåk BS</i>	<i>Guro</i>	<i>Grimstad</i>
<i>Lom BS</i>	<i>Hallvard</i>	<i>Helland</i>
<i>Vågå BS</i>	<i>Øystein</i>	<i>B. Stubrud</i>
<i>Sel og Heidal BS</i>	<i>Thomas Ole</i>	<i>Steberggløkken</i>
<i>Nord-Fron BS</i>	<i>Ole Petter</i>	<i>Berget</i>
<i>Sør-Fron BS</i>	<i>Jon Arild</i>	<i>Heggelihaugen</i>
<i>Ringebu-Fåvang BS</i>	<i>Thomas</i>	<i>Ødegård</i>
<i>Øyer/Tretten BS</i>	<i>Astrid</i>	<i>Olstad</i>
<i>Gausdal BS</i>	<i>Stig</i>	<i>Garstad</i>
<i>Fåberg BS</i>	<i>Christian</i>	<i>Skyttermoen</i>
<i>Biri og Vardal BS</i>	<i>Randi</i>	<i>Hasvoldseter</i>
<i>Toten BS</i>	<i>Per Idar</i>	<i>Vingebakken</i>
<i>Hadeland BS</i>	<i>Viktoria</i>	<i>Stormdal</i>
<i>Søndre Land BS</i>	<i>Inger Lise</i>	<i>Sveum Aasbekken</i>
<i>Torpa og- Omland BS</i>	<i>Bjørn</i>	<i>Rustestuen</i>
<i>Etnedal BS</i>		<i>Ingen leder pr. d.d.</i>
<i>Nord Aurdal BS</i>	<i>Tom</i>	<i>Myrheim</i>
<i>Øystre Slidre BS</i>	<i>Anne</i>	<i>Knutsdotter</i>
<i>Vestre Slidre</i>	<i>Kåre</i>	<i>Skogstad</i>
<i>Vang BS</i>	<i>Ingvild Oldre</i>	<i>Heggom</i>
<i>Hedalen BS</i>	<i>Torunn</i>	<i>Hagen Bolstad</i>

Oppdatert oversikt finnes på

<https://www.smabrukarlaget.no/oppland/lokallag/>

Representasjon i utvalg mv.

	Navn
For fylkeslaget:	
Partnerskap Landbruk Innlandet Styringsgruppe Vara:	Hallvard Helland Ståle Støen Ansattrep.: Kari Hanne Pavenstädt Svein Løken
Partnerskap landbruk, arbeidsgruppe	Kari Hanne Pavenstädt OBS Ingar Elgvasslien HBS
Psykisk helse i landbruket, prosjekt NLR	Inger Lise Sveum-Aasbekken
Regionale miljøkrav	Svein Løken
Rondane-Dovre nasjonalpark Rådgivende utvalg Vara:	Bjørnhild Vigerust OBL Jan Erik Brenden OBS
Bedriftsutviklingsprisen 2024. Innovasjon Norge. Jurymedlem	Svein Løken
Mat & drikke i Innlandet SA	Svein Løken
Jordvernalliansen	Pål Kjorstad 1.vara
For NBS:	
Ansatt:	
Seniorrådgiver/generalsekretær	Anders Bakke Klemoen
Rådgiver økonomiske spørsmål/ forsikring – 10% stilling	Svein Løken
Samarbeidsutvalg med Gjensidige forsikring	Svein Løken
Fram til landsmøtet 2024	
Sentralstyret NBS	Ellen Marie Sørungård Syse
Kvinneutvalget medlem 1.vara	Victoria Stormdal
Ungdomsutvalget medlem	Simen Løken
Valgnemnda	Kjell Erik Brandstadmoen
Sakkyndig forhandlingene	Ander Bakke Klemoen

<i>Rovviltutvalget medlem</i>	<i>Pål Kjørstad Astrid Olstad</i>
<i>Utmarksutvalget - leder</i>	<i>Ole Petter Berget</i>
<i>Småfeutvalget</i>	<i>Øystein Havrevold Kjell Erik Brandstadmoen</i>
<i>Svineutvalget</i>	<i>Stig Garstad</i>
<i>Fjørfeutvalget – leder</i>	<i>Magne Raastad</i>
<i>Lokalmatutvalget</i>	<i>Thomas Ole Steberggløkken</i>
<i>Klima- og bærekraftsutvalget</i>	<i>Jon Sivert Engeland Kent Inge Hansen</i>
<i>Organisasjonsutvalget</i>	<i>Oda Kvisberg Cecilie Pérez Inger Lise Sveum Aasbekken</i>
<i>Internt OBS:</i>	
<i>Rovviltutvalg Leder Sør-Gudbrandsdalen Vest-Oppland Valdres Midt-Gudbrandsdal Nord-Gudbrandsdal Fra styret</i>	<i>Astrid Olstad Astrid Olstad Bjørn Rustestuen Vidar Hagen Trond Bakken Ketil Gutubø Trond Taralrud</i>
<i>Fond</i>	
<i>Solidaritetsfondet for småbrukere* Leder Medlemmer</i>	<i>Ståle Versland Ståle Versland Leif Huse Svein Løken Oddveig Pedersen Moen Oddvar Hjørdisson</i>
<i>Økonomi/regnskap/adm</i>	<i>Kari Hanne Pavenstädt</i>

Solidaritetsfondet er ikke en del av fylkeslagets drift, men medlemmene velges av fylkesårsmøte i Oppland BS. Valgtiden for medlemmene er 6 år. Fondet har egne vedtekter. Fylkessekretærens oppgaver er ikke en del av fylkeslagets drift. I 2024 hadde fondet en sak til behandling. Styret skal

ifølge vedtektene ha fem medlemmer og disse skal utnevnes av årsmøtet i Oppland Bonde- og Småbrukarlag.

Medlemsutvikling

Antall medlemmer pr.31.12.24:

OBS:

NBS:

2012	1340	6527
2013	1318	6614
2014	1312	6600
2015	1411	6807
2016	1423	6872
2017	1415	6806
2018	1420	6624
2019	1366	6528
2020	1328	6187
2021	1292	6295
2022	1314	6488
2023	1298	6764
2024	1352	7165

Autorisert regnskapsførerselskap

**Vi utfører alle regnskapstjenester
For alle selskapsformer innen
ulike næringsvirksomheter.**

**Vi benytter Duett regnskapssystem, som er det vanligste
regnskapsprogrammet for utarbeidelse av
landbruksregnskap.**

Vi kan også jobbe i virksomhetens eget system

**Ta kontakt for en uforpliktende samtale og ytterligere
informasjon om hva vi kan tilby av løsninger!**

Andreas Ekern 971 16 275

Knut Røkke 456 13 176

Alf Skjelstad 980 59 334

post@mjosenregnskap.no

Kontoradresse: Fautvegen 11, 2836 BIRI

Velkommen til Hafjell Slakteri!

Vi tilbyr skånsom og bærekraftig slakting med fokus på god dyrevelferd og kort transport.

Med vår egen dyrebil henter vi gjerne dyrene for deg. Leieslakt gir deg muligheten til å få tilbake ditt eget kjøtt, og vi produserer alt fra pølser og karbonader til spesielle stykningsdeler – akkurat slik du ønsker.

Konkurransedyktige priser og høy kvalitet!

Velkommen til Hafjell Slakteri – din lokale samarbeidspartner!

Les mer på: hafjellslakteri.no

Årsmøte 2024

Årsmøtet ble gjennomført på Quality Strand Hotel Gjøvik 03.03.2023.

Svein Løken ønsket velkommen og foretok konstituering:

Møteledere: Hallvard Helland og Trond Taralrud

Møtesekretærer: Niklas Grøterud og Vemund Hagen

Til å underskrive protokollen: May Enget og Erik Andresen.

Antall stemmeberettigede: 26 utsendinger.

Regnskap 2023, budsjett 2024 og årsmelding for 2023 ble gjennomgått og enstemmig godkjent

Leders tale til årsmøtet 3.3.24

Kjære årsmøte. Det er med litt ærefrykt jeg skal holde min første tale til døkk. Jeg har vore med lenge, vore på veldig mange årsmøter i Oppland Bonde- og Småbrukarlag. Det første var i Vang i Valdres. Tru det var i 1986. Og e tru at det var Terje Holen som var leder. Terje sitt i salen her og får korrigere meg eventuelt. Tru Terje slutta som leder da. Men han kom at som leder i ett nytt årtusen. Jeg har ikke vært på alle årsmøter siden 1986, men det begynner å bli ganske mange.

Jeg husker mange taler fra leder i disse årene. Noen mere minnerike enn andre, Ikke minst oppspillet til talene. Husker en gang leder hadde en så god fest kvelden før, at en annen i styret måtte gå en lang tur med vedkommende ute i friskluft før talerstolen kunne entres. Tror talen ble gjennomført uten at noen merket at taleren knapt kunne holde seg oppreist, men ikke sikker på at den som holdt talen husket at den ble holdt.

2023 ble et vanskelig år værmessig. Vi har et eget avsnitt i årsmeldinga om det. Som fylkesleder var jeg på flere møter og befaringer sommeren og høsten 2023 både om tørke og flom. Det gir inntrykk og sjå hvor store raseringer og ødeleggelser det kan bli. Samtidig er det godt å sjå det store samholdet og hjelpsomheten vi viser hverandre når slikt skjer.

Det er artig å være med i en organisasjon som til de grader er på hugget som NBS var i 2023. Jordbruksforhandlingene endte raskt for oss. NBS ville absolutt forhandle videre, men Staten valgte Norges Bondelag som den «billigste» løsningen. Erttiden viser vel at resultatet i forhandlingene ikke ga det løftet i næringen som det ble solgt inn som.

Høsten 2023 kom det flere viktige dokument som NBS sto bak. Først Menon rapporten som var bestilt av NBS. Den viser den økonomiske situasjonen i landbruket og kommer med et forslag til hvordan vi kan løse en tallfesting av kapitalavkastning. Rapporten var strategisk veldig viktig foran kommende forhandlinger, og avgjørende tror jeg for at flere nå er på glid om at landbruket må få en særskilt avkastning på egenkapitalen. Senere kom Rapporten om sjølforsyning og en opptrappingsplan fra NBS. Disse er også viktige i arbeidet framover. Både for diskusjon internt i laget og som press for at andre også må på banen i disse spørsmålene

2024 blir nok et viktig år for norsk landbruk. Vi er i en skjebnetid. Landbruket holder på å rakne i landet vårt. Det tærer på i flere produksjoner. Jeg vil snakke litt om to; **sau og mjølk**.

Sau:

Hvert tredje gårdsbruk i landet driv med sau. Så produksjonen er aller viktigst for å ta vare på landbruk i hele landet.

Sau har i det siste vært i den heldige situasjonen at det ikke er særlig overproduksjon. Det har nok først og fremst årsak i utfordringene i produksjonen, med dårlig økonomi og mye rovdyr i mange områder. Økonomien i saueholdet er den dårligste av de dårlige i landbruket. **Her må det endringer til, noe vi også har laget en uttalelse på fra dette møtet.** Skulle økonomien bli bedre er vi nødt til å få på plass en form for produksjonsregulering. Kvoteordning er jeg ikke tilhenger av. Noe felleskonferansen har sluttet seg til. Saueprodusenter er i mange områder sterkt preget av rovdyrsituasjonen. Og mange gir dessverre opp. Det skaper inntrykk når en hører historier om produsenter som taper storparten av påsettet til f.eks. jerv. **Her må håndhevingen av rovdyrforliket styrkes.** I Oppland Bonde og Småbrukarlag har vi et rovviltutvalg. Jeg håper dere i det kommende året kan sette økt fokus på dette. Så skal vi i fylkesstyret hjelpe til så godt vi kan.

Mjølk:

Økonomien i mjølkeproduksjonen er også i sterkt press. Som regnskapsfører må jeg si at resultatene varierer. De som bygde nytt fjøs for ei god stund siden, og har et nedbetalt eller nesten nedbetalt driftsapparat, gjør det tålig bra. Mens de som har bygd i det siste, og har stor gjeld sliter veldig. Det gjør inntrykk når godt voksne karer kommer på kontoret mitt og er på gråten av fortvilelse fordi de ikke vet hvordan de skal få betalt regningene sine fram til

tilskuddet kommer i februar. Og når tilskuddet omsider kommer, er pengene borte at etter at regningene er betalt. Dette er ikke i hele tatt en holdbar situasjon. En situasjon som har forverret seg mye de to tre siste årene pga. store kostnads og renteøkninger. Jeg tror det må til en krisepakke for noen av de som har bygd ut etter myndighetenes ønsker de siste årene og nå er i en svært presset situasjon. En slik ordning hadde vi på 1980, med at den gang Landbruksbanken ga rentefrie lån til som hadde bygd de siste årene. Jeg mener NBS bør gå inn for noe lignende nå.

Produsentmiljøet rakner i mange bygder. Siste året har jeg snakket med folk i flere bygder som er veldig bekymret. I ei bygd i Nord-Østerdalen slutter nesten halvparten av gjenværende mjølkeprodusenter i løpet av to-tre år nå. Mange av de driver med seterdrift. Da er det mye som forsvinner for miljøet og kulturlandskapet. Noe som framskynder avgangen av mjølkeprodusenter er lausdriftskravet fra 2034. Med økonomien som er i mjølkeproduksjonen er det ikke økonomi i å bygge nytt på mange små og mellomstore bruk, i alle fall ikke uten en ganske stor utvidelse av produksjonen. Og for hver som utvider produksjonen, må noen andre slutte. For å ta vare på flest mulig mjølkeprodusenter, er jeg helt enig i vedtaket som ble gjort på siste landsmøtet i NBS at lausdrift kun skal gjelde ved nybygg. **Nå må vi følge opp dette, om utsending fra Gausdal snakket om før i dag.**

Vi må få med oss flest mulig mjølkeprodusenter inn i framtida. Da må det også være rom for at også mindre bruk kan fornye driftsapparatet uten å bli mangemillionærer i gjeld. Da må Innovasjon støtte slike prosjekter med stor andel av kostnadsoverslaget. Veldig bra at det ble bestemt i fjor at støtteprosenten kan være opptil 50. Og veldig bra at Innovasjon i Oppland følger opp dette. Har hørt om prosjekt for ca. 20 mjølkekyr som er støttet med 54 % i år inkl. tretilskudd. Skal slike prosjekt kunne gjennomføres, må mange ha en trinnvis utbygging. Og roboten må nok i mange tilfeller utgå i første omgang.

Til slutt litt indremedisin:

Det nærmer seg et ett år siden jeg ble valgt til leder i Oppland Bonde- og Småbrukarlag. Jeg var til en viss grad forberedt på hva jeg gikk til da jeg sa ja til valgkomiteen foran årsmøtet i 2023. Jeg har sittet i fylkesstyret i flere perioder tidligere. Å være fylkesleder i Bonde- og småbrukarlaget er veldig interessant men samtidig temmelig krevende. Vi er en organisasjon med ganske små ressurser og et lite apparat. Mens storebror Innlandet Bondelag har flere ansatte i fulle stillinger, har vi fylkessekretær i 40 % stilling. Likevel

forventes det av mange at vi skal stille opp på lik linje med Bondelaget. Det sier seg selv at det går ikke. Vi må prioritere hva vi er med på. Noe jeg mener vi må bli flinkere til framover. Vi må også prøve å fremme organisasjonen slik at alle ledd bidrar i større grad i arbeidet. Det er mange flinke folk rundt i lokallagene. Vi i fylkesstyret må bli flinkere til å benytte oss av dere. Og dere må bli flinkere til å engasjere dere overfor det som skjer i fylkeslaget. Jeg håper vi i 2024 kan fortsette med jevnlig Teams møter med lokallagene slik at vi kan utveksle synspunkt og inspirere hverandre.

Oppland har mange aktive lokallag, men også noen som er sovende. Det er likevel en gledelig økning i aktivitet, og en stor andel har avholdt årsmøte de siste månedene. Sel og Heidal Bonde- og Småbrukarlag ble restartet sommeren 2023. Veldig bra! På landsmøtet 2023 stilte Oppland med en rekordstor delegasjon på ca. 30 utsendinger. Totalt var vi ca. 40 stk. fra Oppland på Hamar.

Jeg vil takke fylkesstyret og lokallag for samarbeide i året. Spesielt til nestleder Hallvard som har vært en god støtte og diskusjonspartner. Og ikke minst fylkessekretær Kari Hanne som er utrolig viktig for at fylkeslaget skal fungere. Tusen takk alle sammen!

Felles uttalelse fra Felleskonferansen ble behandlet i forkant av hvert enkelt fylkes årsmøte. To saker ble behandlet.

Uttalelser fra felleskonferansen:

Norsk mat på Norske ressurser

Buskerud, Hedmark og Oppland Bonde- og Småbrukarlag støtter helhjertet opp om budskapet til grasrotoppøret Menig Mat og Mot.

Selvforsyningsgraden i Norge er i dag på rundt 40%, det er dårligst i verden. Målet til regjeringen er å øke selvforsyningsgraden fra 40 til 50 %. For å oppnå dette må kort fortalt arealet som brukes til matplanter (korn, grønnsaker, frukt/bær) økes med 255 000 dekar tilsvarende 36000 fotballbaner. Mengden planter som brukes som fôr til husdyra må økes med omlag 1 milliard føreheter.

Bøndernes inntekt er alt for dårlig.

*Når det demonstreres ute i verden og budskapet er; **Landbruket - min barndomsdrøm som dreper meg**, da er det på overtid å begynne å snu skuta. Skal vi nå målet om 50% selvforsyning så er vi helt avhengig av at vi*

produserer mer og importerer mindre. Importert mat er ikke norsk selvforsyning.

Vi har et politisk importvern som er veldig viktig, men det forutsetter at politikerne bruker det handlingsrommet som finnes. Men viktigst av alt er at du og jeg kjøper norskprodusert mat. Staten, som er den største forbrukeren, bør kjøpe norsk så langt det lar seg gjøre.

Skal vi ha norsk mat i krigstid må vi kjøpe norsk også i fredstid.

Vi har god dyrevelferd og vi bruker minst antibiotika. Velger du norsk mat i butikkhyllen får du:

- Tryggere mat.*
- Bedre dyrevelferd.*
- Bedre beredskap.*
- Bedre selvforsyning.*

I vårt land er det kun 0,7% av befolkningen som kan å produsere mat, de resterende 99,3 % er helt avhengig av dem. Da må også landbruksmodellen være økonomisk bærekraftig. Slik det er i dag er matproduksjon lønnsom, men ikke for de som produsere den.

Vi er nødt til å sette norsk mat og vann som prioritet nummer 1 fremover.

INNTEKTSLØFT FOR SAUEHOLDET NÅ!

Felleskonferansen for Hedmark BS, Buskerud BS og Oppland BS vedtok følgende uttalelse.

Inntektene i saueholdet har i mange år ligget på bunnen av inntektsstatistikken for jordbruket. Stortinget har vedtatt en inntektsmessig jamstilling med andre grupper i samfunnet. En forutsetning for å oppnå inntektsjamstilling er, at det legges til grunn et rettferdig og faglig omforent tallgrunnlag. Regjeringa har ansvar for at et riktig tallgrunnlag er på plass i forkant av årets jordbruksforhandlinger.

Sittende regjering har så langt ikke innfridd Hurdalsplattformen og vedtak i Stortinget om opptrapping av både sjølforsyning og inntekter.

Hvert tredje gardsbruk driver med sau.

Saueholdet er helt sentralt for å nå de overordna måla om; landbruk over hele landet, spredt bosetting, økt sjølforsyning, styrka matberedskap, bedre utnytting av ut- og innmarksbeite og å holde all dyrkamark i bruk.

Når inntektene i saueholdet bedres, er det viktig at markedsbalansen for sau og lam ikke kommer i ulage. Derfor må inntektsopptrapping skje med virkemidler knytta til arealbruk på inn- og utmark. Her må vi ha forskjellige løsninger i landet da beiteforholdene har store forskjeller. Målet må være att sauen nytter beiteressursene best mulig. Legitimiteten for saueholdet i Norge bygger på driftsformer som nytter gras og beite.

Videre må importvernet styrkes slik at sjølforsyninga og matberedskapen blir troverdig.

Produksjonsregulering er en viktig faktor for å unngå overproduksjon.

Kvoter bør vi prøve å unngå som reguleringsverktøy. Det fører til mye byråkrati og altfor stort fokus på å begrense sauenæringa samt at det lett kan oppstå stridigheter mellom forskjellige områder av landet.

En måte å skape markedsbalanse på kan være å etablere fleksible vektgrenser for stjernelam. Nortura som er markedsregulator har da ett overordnet ansvar her. Det er viktig at faglagene sammen med markedsregulator får med alle produsenter til ett felles registrerings-system som gjør inndataene korrekte til enhver tid.

Foto: Jørn Skoe

6 gode grunner til å velge Furueth

Vil du ha god økonomi med de beste betingelsene?

Vil du ha sikkerhet for at innmeldingen ikke skyves?

Vil du ha slakt eller skinn i retur?

Vil du ha god rådgivning?

Vil du at slaktet selges og ikke legges på reguleringslager?

Vil du betale kr 0,- i medlemskap?

Er svarene JA, så lønner det seg å bli Furueth-leverandør.

Furueth henter fra Østlandet.

Furueth AS
Vardevegen 50, 2072 Dal
Tlf: 63 97 70 10. furueth.no

FURUETH
For norsk matproduksjon

Valg

Verv	Navn	Bostedskommune	Alder	Periode	
Fylkesstyret:					
Leder	Svein Løken	Øyer	61	2024-25	Gjenvalg
Nestleder	Hallvard Helland	Lom	51	2023-25	Ikke på valg
Styremedlem	Trond Taralrud	Østre Toten	53	2024-26	Gjenvalg
Styremedlem	Magnus Aass	Østre Toten	61 år	2024-26	Valgt
Styremedlem	Therese Rudi	Ringebu Fåvang	33 år	2024-25	Valgt
Inn for Anne Kate Isumhaugen som hadde ett år igjen					
Varamedlemmer:	May Enget	Sør-Fron	39	2024-25	Valgt
	Kristin Gjeile Vinjarengen	Nordre-Land	31	2024-25	Valgt
	Ellen Marie Sørungård Syse	Lesja	45 år	2024-25	Gjenvalg
	Gro Inger Auganes	Østre Toten	50 år	2024-25	Gjenvalg
Revisorer:	Kristian Ekre	Nord-Fron		2024-26	Gjenvalg
	Arne Uhlen	Nord-Fron		2023-25	Ikke på valg
Valgkomité:					
	Terje Hasvoldseter	Gjøvik		2023-25	Ikke på valg
	Erlend Dokken	Sel		2023-26	Ikke på valg
	Per Idar Vingebacken	Østre-Toten		2024-27	Gjenvalg
Vara valgkomite:	Elin Rømyr Haugen	Valdres		2023-25	Ikke på valg
Representants kapet i NBS m/personl. vara	Leder i styret Svein Løken	Vara Magnus Aass			Vara valgt
	Nestleder i styret Hallvard Helland	Vara Trond Taralrud			Vara valgt
Ungdoms-utvalg:					
	Kristin Gjeile Vinjarengen	Nordre-Land		2024-26	Valgt
	Pål Ingar Vingebacken	Toten	Toten/Had eland	2024-26	Gjenvalg
	Jostein Visdal	Vågå	Gudbrands dalen	2023-25	Ikke på valg

Valgkomite 2023-2024:

Per Idar Vingebacken, Terje Hasvoldseter, Erlend Dokken og Elin Rømyhr Haugen

Valgkomiteen innstiller følgende satser for honorering av tillitsvalgte:

Møter under 6 timer: fra kr. 580 til ny sats kr. 650

Møter over 6 timer: fra kr. 1160 til ny sats kr. 1500

Konstituering av styret etter årsmøte:

Nestleder: Hallvard Helland

Vara til leder til representantskapet: Magnus Aass

2.utsending til representantskapet: Hallvard Helland

Vara Trond Taralrud

Solidaritetsfondet

Innstilling til nytt medlem i Solidaritetsfondet for småbrukere:

Ståle Versland	2023-2029	Buskerud	Ikke på valg
Leif Huse	2023-2029	Hedmark	Ikke på valg
Svein Løken	2023-2029	Oppland	Ikke på valg
Oddveig Pedersen Moen	2024-2030	Buskerud	Gjenvalg
Oddvar Hjørdisson	2024-2030	Oppland	Gjenvalg

Vedtak:

Innstilling valgt.

Jordbruksforhandlingene 2024 – innspill fra Oppland BS til NBS

1.1 Hvilke konkrete tiltak kan gi økt sjølforsyning i Norge? Dyrke mer plantevekster, både korn, gras, grønnsaker, frukt og bær. I kornområdene må det først og fremst dyrkes korn. For å dyrke mer og bedre gras må det være lønnsomt å gjøre det. Da mener vi det bør ses på bytteforholdet mellom kraftfôr og grovfôr. Jo billigere kraftfôret er, til mindre blir graset verdt. Det må settes økt fokus på godt grovfôr. På 1980 tallet hadde vi en kampanje med "Fôr i fokus". Er det på tide å gjenta denne? Men importvernet må også styrkes.

1.2 Hvilke produksjoner bør man prioritere for å gi økt sjølforsyning og hvilke konkrete virkemidler i jordbruksavtalen kan bidra til dette?

Bør prioritere kornproduksjon og grovfôretende dyr. Konkret virkemiddel: En forsiktig reduksjon av prisnedskrivningen av korn til kraftfôr. Vi mener at her må en starte forsiktig. Må huske på at kraftfôr er den største utgiftsposten for de fleste husdyrprodusenter.

1.3 Hvordan kan vi på best mulig måte utnytte ressursgrunnlaget på de enkelte brukene?

Produksjonen må tilpasses ressursgrunnlaget på en bedre måte enn i dag. Vi støtter innføringen av et teigbasert tilskudd som er tilpasset det enkelte bruk

1.4 Hvilke utfordringer finnes, og hvilke konkrete tiltak bør gjennomføres for å styrke norskandelen i både dyrefôr og plantebasert menneskemat i din region? (Oppgi region)

Ikke ha prisnedskriving av importerte fôrråvarer. Styrke dyrkingen av proteinvekster i Norge.

2.1 Hvordan kan vi bedre arealgrunnlaget gjennom virkemidlene i jordbruksavtalen?

Øke og innføre tilskudd til jordforbedring. F.eks. tilskudd til grøf팅, profilering og nydyrking. Rotvekster er et ypperlig dyrefôr, og gir store avlinger pr daa. Kan bytte ut en god del kraftfôr med dette. Men det er en arbeidskrevende produksjon og tilskuddet til slik dyrking må økes kraftig

2.2 Hvilke tiltak kan gjennomføres for å beholde, og gjerne øke, antall bønder (utenom å styrke økonomien)?

Her er økonomi nr. 1, 2 og 3. Statusen for yrket må bedres.

2.3 Hvordan beholde og bygge opp arealbruken og produksjonen i din region?

Det er om å gjøre å ta vare på flest mulig bruk, spesielt i dal og fjellbygdene. Da er det to ting som er avgjørende viktig i Oppland:

1. Få gjennomslag for at krav om løsdrift kun skal gjelde ved nybygg. Det må NBS benytte alle anledninger til å poengtere. Samtidig med dette må en fortsette å arbeide fram og heie på enkle ombygginger av gamle fjøs. Og en må prioritere seterdrifta enda mer. Her slår en to fluer i en smekk: Det er veldig god utnyttelse av ressursene og det er først og fremst små og mellomstore bruk som driver setrer.

2. Jobbe for at rovdyra ikke får helt overtaket slik at utmarka kan utnyttes. Rovdyrforliket må følges opp i praksis! Jobbe for at utmarka ikke bygges ned og at det ikke godkjennes nye hyttefelt.

2.4 Er det behov for avgrensede distriktssatsinger? I så fall, hvilke?

Ja. Noen regioner nå prioriteres over andre. Det er overmåte viktig at vi tar vare på landbruket i utkantene. Dette er så viktig at vi mener det må tas mer hensyn til å jordbruksavtalen.

2.5 Hvordan bør et teigbasert arealtilskudd utformes for å best mulig møte utfordringene i din region?

Vi har mye dyrka jord i fjellet. Det er viktig at dette vektlegges en god del slik at det stimuleres til å dyrke disse arealene bra. Likeså bratt areal.

3.1.1 Innenfor dagens tilskuddsordninger?

Tilskudd til beitebruk må prioriteres høgt. Spesielt utmarksbeitetilskuddet. Ellers mener vi at tilskudd for de første dyra må prioriteres høyest. Likeså tilskudd til små og mellomstore bruk og driftstillegg i de produksjoner vi her det.

3.1.2 Med nye tilskudd?

I saueholdet må det innføres et driftstilskudd etter modell av mjølkeproduksjonen. Innføre et nybrukertilskudd for de som tar over gardsbruk og fortsetter produksjon. Dette vil også stimulere til at bruk ikke legges ned. Jfr. spørsmål før

3.2 Hvordan kan vi hjelpe de store brukene uten å la det gå ut over de små eller bidra til ytterligere strukturrasjonalisering?

Prisen på produktene må opp vesentlig! Da må samtidig strukturprofilen i tilskuddene økes. F.eks. ved at det gjeninnføres tak på/ ulike satser på arealtilskudd

4.1.1 Melk:

Innføre et grunntilskudd på kumelk. For økt pris er utnyttelse av tollvern avgjørende

4.1.2 Korn:

Øke arealtilskuddet. Innføre tak på tilskudd /trappetrinn på arealtilskudd

5.1 Hvordan kan vi øke produksjonen av frukt, bær, grønnsaker og poteter med virkemidler i jordbruksavtalen?

Øke arealtilskuddene til disse produksjonene?

Kan være et supplement til andre kjøttslag i en viss grad. Men vi mener prisen på fjørfekjøtt må økes for at grovforkjøtt styrkes

6.2 Hvordan kan virkemidlene i jordbruksavtalen brukes for å oppnå dette?

Prisnedskrivning av korn til kraftfôr må gradvis senkes

7.1 Hvilken rolle kan svinehold spille i bærekraftig norsk matproduksjon?

Svinehold er først og fremst for kornområdene, slik at en der også får husdyrgjødsel. Men vi mener det samme om prisen her, den må opp for å styrke grovførkjøtt i konkurransen

7.2 Hvordan kan virkemidlene i jordbruksavtalen brukes for å oppnå dette?

Prisnedskrivning av korn til kraftfôr må forsiktig senkes.

8.1.1 Storfekjøtt

Her mener vi en i stor grad kan regulere med vektgrenser på okseslakt. Men vi mener også at en bør innføre tak på tilskudd til okser, slik at det ikke bygges opp kjempemessige fabrikker for fôring av okser.

8.1.2 Sau

Kvoter i saueholdet som er foreslått i opptrappingsplanene til NBS bør ikke innføres. Også her må det tas grep med strukturen på tilskuddene slik at det ikke blir lønnsomt med svært store besetninger. En kunne i tillegg bruke omsetningsavgiftsmidler til å premiere nedgang i paring av sau i år der markedsregulator har prognoser for overproduksjon. Denne premieringen bør være såpass at det monner. En slik ordning vil kunne føre til noe høyere

omsetningsavgift, men vi mener det ville lønne seg likevel, ved at produsentene får dette tilbake i år der det er nødvendig å redusere litt på påsettet.

8.1.3 Gris

Her kunne også en modell som vi foreslo på sau over brukes. Vi mener i alle fall dette burde utredes grundig. At en får et tilskudd av omsetningsavgiftsmidler for å redusere bedekningen av purker med en viss prosent.

8.1.4 Egg

Utredes en lignende ordning som vi foreslår på sau og gris.

8.1.5 Kylling

Samme som foreslått over

9.1 Hva er fordeler og ulemper med prisnedskriving på kraftfôr?

Fordelen er selvsagt mindre utgifter for de som bruker kraftfôr. Ulempen er at grovfôr blir mindre verdt.

9.2 Hvordan kan vi ivareta kraftfôrkrevende produksjoner som svin og kylling?

Produsentprisene må økes

9.3 Hvordan ivareta produksjoner i regioner med varierende grovfôrtilgang?

Øke arealtilskuddet grovfôr i disse regionene.

10.1 Hvordan bør investeringsvirkemidlene innrettes i framtida?

Det viktigste er at økonomien i produksjonen bedres slik at vi ikke er så avhengig av investeringsvirkemidler. For å hindre store utvidelser ved ombygging/nybygg må det være slik at investeringer som ikke utvider produksjonen prioriteres vesentlig høyere enn der produksjonen utvides.

10.2 I hvilken grad kan arealkrav knyttes til investeringer?

En bør ikke bygge større enn en har areal til

10.3 Skal vi fortsatt ha investeringsstøtte om 10 år? I tilfelle hvorfor/hvordan?

Se svar på 10.1

11.1 Hvilke tiltak kan gjennomføres gjennomjordbruksavtalen for å øke tilgangen på avløsere?

Øke avløsertilskuddet slik at lønna til avløsere kan økes, og dermed statusen på yrket

a. Dyr som får møkktrekk?

Nei

Begrunn svaret (møkktrekk):

Det virker meningsløst

a. Dyr fra gårder som får trekk fordi de ikke har gjennomført

Dyrevelferdsprogrammet (DVP)

Nei

Begrunn svaret (DVP):

Når vi først har et krav, bør det følges opp

c. Dyr fra gårder som får trekk fordi de ikke har gjennomført KSL-revisjon

Nei

Begrunn svaret (KSL-revisjon):

Krav må følges opp. Vi er avhengig av forbrukerens tillit

14.1 NBS har et mål om 15% økologisk produksjonsareal innen 2030.

Hvordan kan man stimulere til dette gjennom virkemidlene i jordbruksavtalen?

Øke tilskuddet til økologisk areal vesentlig, men samtidig ha strenge krav til avling, slik at en ikke bare høster tilskudd

15.1 Hvordan kan man benytte eksisterende tilskuddsordninger i jordbruksavtalen for å stimulere til klima- og bærekraftstiltak på gårdsnivå?

Noe av det viktigste for å øke bærekraft og drive bedre i forhold til klima er å øke avlingene i norsk landbruk. Kunne noe av arealtilskuddet omfordres slik at økt avling utløser en høyere tilskuddssats?

16. Er det andre ting dere mener vi må vite?

1. Vi mener det må innføres en krisepakke i norsk landbruk for å berge de som har investert etter myndighetenes ønsker de siste årene, og nå sitter med stor gjeld og store renteutgifter. Noen av disse tror vi må hjelpes f.eks. med et rentefritt lån. Dette ble gjort på 1980 tallet og vi mener det må gjentas nå. Kanskje kunne en hatt en ordning der dette lånet ble omgjort til tilskudd etter f.eks. 10 år dersom brukeren fortsatt driver og har en sunn økonomi. En slik krisepakke haster, og det må settes enkle kriterier for å kunne få ut midler fra den.

2. Det bør innføres en mulighet for fondsavsetning i jordbruket. Dette hadde vi også på 1980 tallet, der en kunne avsette en viss andel av overskuddet skattemessig på et fond som skulle nyttes til miljøinvesteringer. Nå kunne en slik fondsavsetning nyttes til framtidige investeringer f.eks. for å bygge om fra bås til løsdrift. Ordningen må utformes slik at den ikke svekker velferdsordningene som mulighet for sykepenger og pensjon.

3. Beredskap blir viktig framover. Vi mener det må gjeninnføres en ordning for beredskapslagring av drivstoff. (også det hadde vi på 1980 tallet). Ordningen må gis støtte over jordbruksavtalen. På samme måte bør det gis støtte til kjøp av nødstrømsaggregat.

4. Vi støtter innspillet til raselagene for gamle kuraser om å øke tilskuddet til bevaringsverdige mjølkekyr betydelig. Innspillet sendes NBS på epost.

5. Dette innspillet er skrevet av fylkesleder. Pga at vi har brukt mye tid på å gjennomføre fylkesårsmøte og samling nå sist helg, er det ikke kvalitetssikret godt nok i fylkesstyret, men jeg mener det er basert på de diskusjoner vi har hatt de siste ukene, de innspill vi har fått fra lokallag og diskusjonen på fellessamling/årsmøte sist helg. Det sendes til fylkesstyret samtidig med at det sendes NBS. Er det store motforestillinger på noen punkt meldes dette til NBS.

Foto: Hallvard Helland

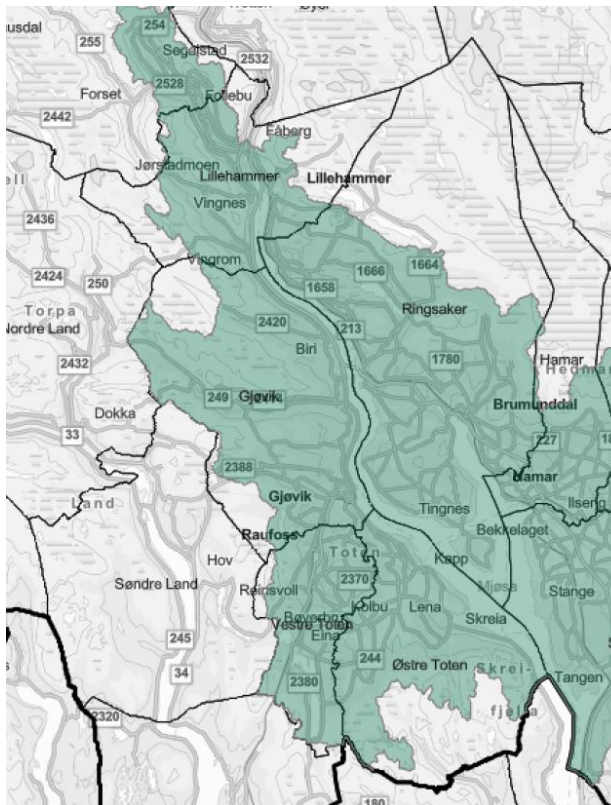
Regionale miljøkrav i Innlandet

Arbeidet med å lage regionale miljøkrav for landbruket i Innlandet ble startet opp i 2023. I årsmeldinga for Oppland BS ble prosessen det første året grundig omtalt. Fylkesleder Svein Løken sitter i referansegruppa for innføringen. Det er Statsforvalteren i Innlandet (SFI) som står for innføring, etter sterk oppfordring fra Landbruksdirektoratet og spesielt Klima og Miljødirektoratet. Faglagene i Innlandet har prøvd å bremse prosessen, og vil heller belønne de som gjør miljøtiltak i stedet for å innføre krav.

Vinteren 2024 var det et møte på Lena i regi av Toten Bonde- og Småbrukarlag der SFI orienterte. Det var stort engasjement fra salen. Fylkesleder deltok på dette møtet.

Det var i 2024 tre møter i Styringsgruppa.

I juni 2024 sendte SFI et forslag til forskrift ut på høring. Forslaget gikk på å innføre miljøkrav i områdene rundt Mjøsa og i Glomdalsområdet i Innlandet. De kommunene som blir berørt er Østre og Vestre Toten, Gjøvik, Lillehammer og Gausdal i Oppland.

Grensene er satt ut i fra tilstanden til lokale vassdrag og avrenning til Mjøsa. Kartet ligger her for de som vil sjå nærmere på det:

<https://experience.arcgis.com/experience/16ce2fd8db584a6dbd6a5e784ff2d12c>

Hovedkravet er at det ikke tillates jordarbeiding om høsten i en sone fra vassdrag. Som vassdrag regnes også mindre bekker. Det er en forutsetning at det er avrenning til vassdrag fra de aktuelle åkerarealer. Kravene gjelder de som dyrker ettårige vekster, altså ikke flerårig gras. **Kravet gjelder foreløpig ikke grønnsaker og potet.** Det var sendt ut forslag i to alternativ; der den enkelte måtte velge mellom to alternativ: a) 8 meter buffersoner mot vassdrag med minimum 2 meter vegetasjon + 6 meter grasdekt + 40 meter der åker ikke kan jordarbeides om høsten eller alternativ b) 2 meter vegetasjonssone mot vassdrag og 60 meter med overvintring i stubb.

Høringsfristen var 20. oktober 2024. I høringsperioden ble det avholdt flere høringsmøter rundt i fylket.

Oppland BS sa i sin høringsuttalelse bl.a.:

- Vi gjentok av vi mente det ikke er nødvendig å innføre regionale krav nå. Dette begrunnet vi med at oppslutningen om frivillige tiltak har økt sterkt de senere år, og at det er ny gjødselbruksforskrift som også vil kunne redusere utslipp til vassdrag
- Vi foreslo at de som driver økologisk debiogodkjent ikke skal omfattes av kravet

- *Vi mente deler av det forslåtte virkeområde ble tatt ut, og pekte konkret på Saksumsdalen i Lillehammer og Gausdal*

Det kom inn mange høringsuttalelser. Flere var i likhet med OBS skeptiske på i hele tatt å innføre dette. Det var også andre som ba Statsforvalteren vurdere virkeområde.

Statsforvalter vil likevel innføre krav med virkning fra høsten 2025. I skrivende stund, februar 2025, er ikke forskrift endelig vedtatt.

Den endelige forskrift ser ut til å bli litt endret fra høringsutkastet ved at den enkelte bruker ikke må velge et av alternativene til buffersone på driftsenheten, men kan velge på det enkelte skifte mellom

- a) Minst 8 meter buffersone bestående av gras og urter, inkludert vegetasjonssone. Buffersone av gras og urter på dyrka mark kan ikke fornyes oftere enn hvert 3. år, og da i tidsrommet mellom 1. mars – 1. juli.*
- b) Minst 60 m overvintrende buffersone bestående av stubb, høstkorn, høstoljevekster, fangvekster, inkludert vegetasjonssone. I erosjonsutsatte dråg innenfor en avstand på 60 meter fra vassdrag skal det være grasdekt vannvei som er minst 6 meter bred.*

Virkeområde blir som i det opprinnelige forslaget

Synlighet og profilering.

Ut over bruk og oppfølging av hjemmeside og Facebook OBS har vi i 2024 leserinnlegg skrevet leserinnlegg. Innleggene kan ha stått i flere aviser.

Leserinnlegg:

15.10.24 Skal matproduksjonen økes, er vi avhengig av at folk vil bo på bygda (GD, Nationen)

08.10.24 Symbolpolitikk fra Regjeringen? (GD)

30.09.24 Skulepolitikk er ikkje å sørge for at statistikken blir uendra (GD)

24.09.24 Blir det slutt? (GD)

06.09.24 Er du med på ærlige tall 2.0 Bjørn Gimming – Fylkesledere (Nationen)

29.08.24 Hva mener Gimming? (GD)

29.06.24 Om bønder og lønn (Nationen)

05.06.24 Norsk jord er verdt å kjempe for – Fylkesledere (Nationen)

17.04.24 Pollestad og Senterpartiet, dere har sviktet oss – Fylkesledere (Nationen)

11.04.24 Ulv i lufta (sammen med Grim Jardar Aasgård og Regina Brajkovic) (GD)

07.04.24 Ikke alle 16-åringar er modne til å flytte på Hybel (Fjuken)

27.02.24 Frisk bonde – en trygghet for samfunnet (sammen med statsforvalter, BL, NLR mfl.) (GD)

29.01.24 Feil bruk av kraftfôr og sjølforsyning av Høyre og Ap – Sammen med Hedmark Bonde- og Småbrukarlag (GD)

26.04.24 Pressemelding: «Jordbruket trenger ærlige tall»

09.04.24 Møte med Innlandsbenken på Stortinget. Dette ble fulgt opp med et oppfølgingsnotat som ble sendt til representantene fra Innlandet vedr. kapitalavkastning i jordbruket.

Svein Løken deltok i reportasje i NRK Innlandet i forbindelse med Seterkultur inn på Unescos liste for immateriell kulturarv.

Leder Svein Løken og nestleder Hallvard Helland har vært intervjuet og gitt mange kommentarer til pressen gjennom året. Oppland Bonde- og Småbrukarlag har vist seg som en tydelig målbærer av vår politikk gjennom hele 2024.

Høringsuttalelser

OBS har gitt høringsuttalelser alene og i samarbeid med andre i følgende saker:

19.01.24 Regionale miljøkrav – Buskerud og Hadeland

13.06.24 Innspill regional fritidsboligveileder

20.06.24 Høyering gjødselbrukforskrift

30.08.24 Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller.

20.10.24 Regionale miljøkrav

21.10.24 Plan for bærekraftig klimatilpasset jordbruk i Norge – NBS

Denne ble fulgt opp med ei høring nr. 2 den 02.12.24.

Foto: Stig Garstad

Landsmøte i NBS

Landsmøte 2024 ble avholdt på Gardermoen. Fra OBS deltok totalt 26 utsendinger. De representerte følgende lokallag: Gausdal, Hadeland, Fåberg, Lesja/Dovre, Lom, Nord-Aurdal, Nord-Fron, Ringebru/Fåvang, Sel og Heidal, Skjåk, Søndre Land, Sør-Fron, Torpa og Omland, Toten, Vang, Vestre Slidre Øyer Tretten og Øystre Slidre

I tillegg hadde OBS en ungdomsrepresentant fra Ringebru Fåvang, Therese Rudi. Totalt var Oppland representert med 30 deltagere fordelt på delegater, fylkesnivå, ansatt og observatører.

Vi hadde mange delegater framme på talerstolen under generaldebatten.

Fylkesleder Svein Løken:

- *Innlegg 1: Nødvendig å få inn mer midler til bondens nettverk for å bruke ved krisebistand*
- *Innlegg 2: Viktigheten av å ha aktive lokallag. Oppfordret alle i salen til å verve et medlem hver*
- *Innlegg 3 argumentasjon om å opprettholde forslag om at fylker med mer enn 1000 medlemmer kan møte med to i fylkesledermøtet.*

Therese Rudi - styremedlem fylkeslaget og ungdomsutsending:

Innlandets fylkeskommunes såkalte satsning på landbruket gjennom bevilgningen til ombygging fra bås til løs med 40 millioner kroner sett opp mot den nettopp avsluttede skolesaken som vi har hatt i Innlandet. Uavhengig av om en får eller ikke får av den potten som fylkeskommunen nå bevilger, så vil gjeldsgraden bli for høy ved ombygging. Økonomien er i utgangspunktet for dårlig.

Ole Petter Berget - Nord Fron Både-oga Småbrukarlag

Reklamerte for Skåbukonferansen og ba om kandidater til årets utmarksforkjemper. En pris som blir delt ut på konferansen. Juryen som velger ut årets vinner består av en representant fra NBS, NSG og Tyr.

Thomas Ødegård - Ringebru Fåvang Bonde- og Småbrukarlag

Foto: NBS

Thomas entret talerstolen med et høyt hevet brød og viste til lignelsen om Jesus som mettet 5000...

«Dette er ei kaku eller ett brød som noen vil kalle det Historien sier at Jesus mettet 5000 på 1 brød og 2 fisk, noen på Stortinget tror kanskje historien gjentar seg men jeg vil ikke basert en selvforsyningsplan på det. Da

forstår alle at kampen om ærlige tall er viktig, det handler om matberedskap og det skal stå seg over tid. Jeg er oppdratt på bygda og der lærte vi at vi ikke skulle lyge, med alle skandaler i årene som har gått så forstår e att politikleran har en annen oppdragelse, det er kanskje det som gjenspeiler seg i kampen om ærlige tall. Det som provoserer me er att Pollestad sier i en setning att riktig tallgrunnlag ikke gir mere penger på konto og i neste setning så kjemper han for å ikke å få ett riktig tallgrunnlag. Det er noe som heter dobbeltmoral men det er noe som heter ingen moral også».

Erling Lusæter Sel og Heidal Bonde- og Småbrukarlag

Erling var framme to ganger. Det første innlegget høstet stor applaus:

Under de årlige landbruksforhandlingene der alle TV-kanalene fokuserer på bøndernes faglag må Bonde- og Småbrukarlaget ta en mykje sterkere og selvstendig rolle. Bonde- og Småbrukarlag må ikke svare journalister med at vi avventer hva Bondelaget kommer med.

Bonde- og Småbrukarlag må her ta lederrollen og fortelle det norske folk i alle åpne mikrofoner og TV-kameraer hvilken betydning den vanlige norske bonden har for sitt lokalsamfunn, distriktet, landet og turismen med livskraftig landbruk over hele landet.

Eg kjøm fra Heidal i Nord- Gudbrandsdalen der det i alle nyhetskanaler i Innlandet har vore fokusert på at den siste melkebonden av i alt 20 melkebønder har avsluttet sin melkeproduksjon i Murudalen på grunn av for dårlig lønnsomhet og ikke ser noen mulighet til å bygge om båsfjøsene sine til løsdrift. Murudalen er en nabobygd ca. 7 km fra mitt gardsbruk.

Murudalen er ikke bare ei nabobygd, men det hele blir eit «paradoks» når vi vet at Murudalen er en av de største bureisningsgrendene i Norge der Åge Hovengen med flere fikk reist et svært flott bureisermønument over slitet og det tunge arbeidet det var å bryte nytt land i stinne skogen med Hakke og spade og stubbebryter. Murudalen har i dag store og lettstelte jordvidder godt over gjennomsnittet, men optimismen har møtt en økonomisk knekk der 20 melkebruk nå har gitt opp melkeproduksjonen.

«Bondekannibalsen» med å få stadig større produksjon må stoppes før hele bygdenorge rakner, og blir tilleggsjord til noen få som fremdeles driver, men jobber jeg nesten i hjel og drukner i gjeld og avdrag til leasingmaskinger. Hvor er lykken og familielivet da? Og når blir arbeidsbyrden for stor slik at også disse må gi opp?

Innlandet har vore i alle nyhetssendinger ved å legge ned videregående skoler med et stort fokus på lokalsamfunnet Lom med for lite elever. Lom og Ottadalen har svært gode, men til dels små gardsbruk der dyretransportøren forteller at han i den siste tiden har tømt 5 fjøs for melkekyr.

Denne utviklingen må stoppes! Vanlige gardsbruk må styrkes slik at en vanlig gardbruker kan være en arbeidsplass, en heim, ein aldersheim for flere tidligere brukere og en god oppvekstplass for unger og den kommende generasjon.

I det andre innlegget tok han opp muligheten for å gjeninnføre investeringsfond for den enkelte gardbruker og tok til orde for at vedlikehold på våningshus igjen må komme inn som godkjente vedlikeholdsutgifter. Det siste fordi et våningshus på et gardsbruk ikke kan sammenlignes med en bolig i et boligfelt, slik at det kan omsettes på det frie marked. Et våningshus må selges sammen med resten av gården og vil bli taksert på en helt annen måte.

Cecilie Pérez Søndre Land Bonde- og Småbrukarlag

Var oppe i to omganger. Først for å fronte viktigheten av Bondens nettverk, deretter om matsikkerhet, selvforsyning, viktigheten av å være på sosiale medier og fronte meninger. I dag kan alle bli kjente for å ha meninger (influenser), men vi må komme på de samme plattformene og formidle meninger basert på kunnskap.

Alltid der
for deg

Klar for våren?

- med kvalitetsprodukter fra Norgesfôr!

Såfrø

Spør oss om vårt utvalg på både konvensjonelle og økologiske frøblandinger til surfôr, høy, beite og grønnfôr.

Rundballeplast

Vi tilbyr flere varianter av rundballeplast både til surfôr og halm.

Ensilering

GrasAAT Lacto, GrasAAT Plus og maursyre leveres i ulikt kvantum etter behov (25l, 200l, 1000l, bulk). Vi tilbyr også Kofasil-produkter.

Norgesfôr Vinstra Bruk

Tlf 61 29 01 20
vinstra.norgesfor.no

Norgesfôr Ottadalen Mølle

Tlf 61 21 18 20
ottadalen.norgesfor.no

Strand Unikorn

Tlf 62 35 15 00
strandunikorn.no

 NORGESFÔR

norgesfor.no

Foto: NBS

På lag med landbruket

Forsikring

Pensjon

I Gjensidige er vi stolte av å samarbeide med Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Sammen kombinerer vi erfaring og ekspertise slik at du kan sikre deg og dine, og alt som er ditt.

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag får du gode rabatter på privatforsikringer, driftsforsikringer og pensjon hos Gjensidige.

Les mer på gjensidige.no/landbruk, eller ring oss på 915 03100.

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Gjensidige

Opplands representasjon i styret og ulike utvalg etter årsmøtet 2024:

Valgt på landsmøtet:

Styremedlem: Ellen Marie Sørungård Syse.

Kvinneutvalget: Viktoria Stormdal

Øvrige verv fra Oppland- fordelt etter landsmøtet:

Rovviltutvalget: Pål Kjorstad og Astrid Olstad

Utmarksutvalget: Ole Petter Berget- leder

Småfeutvalget: Kjell Erik Brandstadmoen og Øystein Havrevold

Svineutvalget: Stig Garstad

Fjørfeutvalget: Magne Raastad – leder

Lokalmatutvalget: Thomas Ole Steberggløkken

Klima- og bærekraftutvalget: Jon Sivert Egeland og Kent Inge Hansen

Organisasjonsutvalget: Cecilie Pérez, Oda Kvisberg og Inger Lise Sveum-Aasbekken

Valgnemd: Kjell Erik Brandstadmoen Leder, Thomas Ødegård for Oppland.

Anders Bakke Klemoen er ansatt som generalsekretær hos NBS.

Saker til landsmøtet Fra Oppland BS

Forslag til arbeidsprogram: Bondens nettverk

Saksframstilling:

Formålet med Bondens nettverk er å systematisere arbeider for å forebygge psykisk uhelse i landbruket, og inneha et sikkerhetsnett hvis en ulykke rammer en bonde.

Bondens nettverk er organisert med ei styrings – og ei ressursgruppe med Landbrukskontorene som hovedansvarlig. Bondens nettverk er i enkelte kommuner fortsatt i prosjektfasen, mens andre er i gang med å bli etablert. I Innlandet er det per i dag 28 kommuner av 46 som har bondens nettverk.

Sør-Fron, Nord Fron og Ringeby/Fåvang Bonde- og Småbrukarlag er glade for at det er, og blir organisert bondens nettverk som skal ivareta bondens fysiske og psykiske helse, samt at dyra på gården når en krisesituasjon oppstår, og målet må være at dette skal være på plass i alle Innlandets kommuner/regioner innen utgangen av 2024.

Bondens nettverk har ingen økonomiske rammer.

Styrings- og ressursgruppa er frivillig, og mottar ikke kompensasjon for arbeidet, noe vi ser kan være problematisk for hjelpemannskapet.

Et velfungerende hjelpeapparat rundt bonden er viktig både før under og etter en oppstått krisesituasjon.

Dette gjelder også de som er rundt, blant annet familien.

Ved flere hendelser - krisesituasjoner har det vist seg at mange frivillige bidrar, og står på for å hjelpe til. Men tidsaspektet kan variere, og bonden må være trygg på at rett person er på rett plass med faglig/praktisk erfaring innen landbruk. I en akutfase stiller mange opp, men i et langtidsperspektiv kan det være en utfordring å finne ressurser som kan bistå. Dugnadsarbeid over tid er ikke løsningen. Organiseringen vil

kunne være tidskrevende, og det vil ofte falle mye arbeid på enkeltpersoner. Disse vil i neste omgang kunne få problem med å få tid til egne gjøremål, og er noe Bondens Nettverk bør ha i tankene.

Det er ikke alle kommuner som har avløserlag/landbruksvikar, og for dem som ikke har et nettverk som kan bistå, blir dette en ekstra belastning. Mange har dessuten ikke økonomiske midler, og vil derfor ikke være i stand til å kunne betale for hjelp, noe som kan hindre bønder i nød i å søke hjelp.

For at kompensasjon skal gis må det finnes økonomiske midler. Vi mener at det må etableres et krisefond for landbruket i kommunene. Som kan kompensere og avhjelpe for eksempel i bondens fysiske arbeid.

En måte å finansiere et krisefond på kan være midler fra NLR, Norsk Landbruksrådgivning, som får midler fra staten til å stille opp ved kriser. Burde en del av disse midlene øremerkes til praktisk avbøtende tiltak når kriser oppstår?

Det må selvsagt utarbeides egne kriterier for at en kompensasjon skal gis igjennom et krisefond. Det kan landbrukskontorene i samarbeid med faglag eventuelt utarbeide. Vi har også sett på andre mulige finansieringsalternativer hvor økonomiske midler kan innhentes, som for eksempel: kommunene, Statsforvalter, fylkeskommunen, Samvirke, private meieri/slakteri. Staten evt. over jordbruksforhandlingene. Gjensidige/div forsikringsselskaper, og lokale banker/fond. Dette er et omfattende arbeid, og vil kreve at noen kan i gang sette denne prosessen.

Det er forutsetning dersom midler til et krisefond skal tas fra NLR, så må potten de får til kriser, økes vesentlig.

Vedtaksforslag fra forslagstiller:

Landsmøtet ber Norsk Bonde- og Småbrukarlag ta initiativ til å en prosess med å etablere et krisefond ute i kommuner/fylker/landsplan. Kriterier for et krisefond utarbeides i lag med landbrukskontoret og faglag. Så må det være et mål å få etablert Bondens Nettverk i alle kommuner/regioner innen utgangen av 2024.

Rep.skapets innstilling til landsmøtet:

Landsmøtet ber styret løfte utfordringen med krisebistand i jordbruksforhandlingene og øke bevilgningen til krisehåndtering.

Landsmøtet vedtok rep.skapets innstilling med 140 mot 4 stemmer.

Endringer i vedtekter:

Vedtekter: §8 Fylkesleiar møter

Ny paragraf: Medlemmer av fylkesledermøtet

Saksframstilling fra forslagsstiller: I dag er det slik at fylkeslag med 1000 medlemmer eller mer har rett til å velge en representant i tillegg til representantskapsmøtet. Dette bør også gjelde for fylkesledermøtet. Oppland Bonde- og Småbrukarlag forslår en ny §8.2. Fylkesleiar møtet er sett saman av alle fylkesleiarane. Fylkeslag med 1.000 medlemmer eller meir har rett til å velje ein representant i tillegg. Jfr § 6.3 for Representantskapet. Fylkene kan møte med vara om dei faste har forfall. Disse representantene får reise, opphold og møtegodtgjørelse på linje med fylkeslederne.

Vedtaksforslag fra forslagstiller:

Ny paragraf: §8.2 Fylkesleiar møtet er sett saman av alle fylkesleiarane. Fylkeslag med 1.000 medlemmer eller meir har rett til å velje ein representant i tillegg. Jfr § 6.3 for Representantskapet. Fylkene kan møte med vara om dei faste har forfall.

Tillegg i §8.6: Fylkesleiarane og ekstra fylkesrepresentanter jfr. §8.2 får dekket reise, opphold og møtegodtgjersle.

Rep.skapets innstilling til landsmøtet: Forslaget avvises

Oppland Bonde- og Småbrukarlag opprettholdt forslaget sitt. Rep.skapets forslag til avvisning falt. OBS falt også da det må være 2/3 flertall for forslaget ved avstemning. Stemmene viste 87 for og 52 mot.

Forslag

Vedtekter: §8. Fylkesleiar møter

Tillegg i §8.6

Medlemmer av fylkesledermøtet

Saksframstilling fra forslagsstiller: Det bør vurderes et tillegg til §8.6 som tydeliggjør mulighet for godtgjørelse for deltagere fra landsmøtevalgte utvalg med møterett i fylkesledermøtet.

Vedtaksforslag fra forslagstiller:

Tillegg i §8.6: Medlemmene i styret, kvinneutvalet, ungdomsutvalet og internasjonalt utval har møte-, tale- og forslagsrett. Fylkessekretærer har møte- og talerett. Dei som møtar etter §8.6 som valde medlemmar i utval får dekket reise, opphold og møtegodtgjærse

Rep.skapets innstilling til landsmøtet: Forslaget avvises

Her fremmet ikke Oppland Bonde- og Småbrukarlag opprettholdelsesforslag, saken ble derfor ikke stemt over.

Andre innkomne saker, politiske

Innspill til årsplan Jordbruksforhandlingene

REGIONALE MILJØKRAV OG RMP

Regionale miljøkrav innføres i flere og flere fylker. Det er sagt at ekstrakostnader med kravene helt eller delvis skal kompenseres gjennom regionalt miljøprogram (RMP). Midler til RMP fastsettes i de årlige jordbruksavtaler. Regionale miljøkrav er pålegg initiert først og fremst av Miljødirektoratet. Midler tilknyttet denne ordningen må ligge under Klima- og miljødepartementet. Det må tas en prinsipiell diskusjon på hva som skal gå gjennom JBF og hva det må bevilges penger til utenom. Hva er grensa mellom forhandling og erstatning?

Vedtaksforslag fra forslagstiller:

Norsk Bonde- og Småbrukarlag arbeider for at midler til å imøtekomme og kompensere for innføring av regionale miljøkrav kommer som en overføring fra Klima- og miljødepartementet.

Rep.skapets innstilling til landsmøtet: Landsmøtet ber styret, i tråd med forslagsstillers saksframstilling, legge opp til en prinsipiell diskusjon under politisk verksted til LM 2025 om hvilke tilskudd og ordninger som er inkludert i jordbruksforhandlingene og hvilke som bør flyttes.

Vedtatt med 135 mot 5 stemmer.

Andre innkomne saker organisatoriske

Ordinær landsmøtesak, organisatorisk

Oppdatere politisk plattform

Saksframstilling fra forslagsstiller:

Oppland Bonde- og Småbrukarlag mener politisk plattform bærer preg av at den opprinnelig er fra 2018. Det er mange tall og tabeller i den som er foreldet. Hele planen bør gjennomgås og revideres.

Innledningsvis i planen er det nevnt noen punkt NBS har banet vei for. Det er sikkert flere ting som ikke er med her, men vi savner spesielt **setertilskudd**. Dette ble første gang lansert av lokallag i Valdres, og tatt med av NBS i sitt krev til jordbruksforhandlingene ...

Punktene under «Norsk Bonde- Småbrukarlag vil» er delvis også foreldet. Her kan nevnes «innføre et nasjonalt setertilskudd», der det nå er satt nasjonale minimumssatser.

Vedtaksforslag fra forslagstiller:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag foreslår at det vedtas en full revidering av politisk plattform. Revideringen skal involvere hele organisasjonen, og legges fram for landsmøtet i 2025.

Rep.skapets innstilling til landsmøtet: Landsmøtet ber om at revidering av politisk plattform sees i sammenheng med utvikling av ny strategi for Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Landsmøtet ber styret, i sammenheng med strategiarbeidet, om å levere et forslag til prosess for revidering av styringsdokumenter, inkludert politisk plattform, til LM2025.

Vedtatt med 142 mot 3 stemmer

**VOSS Landbruks-
rekneskap**

- komplett, enkelt i bruk, Altinn
- svært gode tilbakemeldingar
- innarbeidd gjennom tre tiår
- kompetent brukarstøtte

Kr **2600** pr. år / brukar. Krav: Excel 2010 eller nyare.
Sjå nettsida eller kontakt oss for meir informasjon.

Landbruksdata
VOSS as

Tlf. 56 52 98 55 - www.landbruksdata.no

Foto: Svein Løken

Deltakelse møter og arrangementer.

27. september 2024 deltok Oppland Bonde- og Småbrukarlag i stiftelsesmøtet til Mat og Drikke fra Innlandet SA.

Fra vedtektenes §3 kan vi lese følgende om formålet til foretaket:

Foretakets formål er å bidra til

- økt bruk av mat fra Innlandet i offentlig sektor og i reiselivet.*
- økt rekruttering til matfagene, fra jord til bord.*
- økt kunnskap om, og stoltheten over, vår egen matkultur og - produksjon.*
- samarbeid om en verdikjede for mat og drikke med bærekraft i alle ledd.*
- Formidling av råvarekunnskap og glede, tradisjoner og innovasjon, rundt mat og drikke, og mat- og drikkeproduksjon.*
- at det serveres norsk mat og drikke på arrangementer.*
- at det serveres smaker fra hele Innlandet.*
- samarbeid om å utnytte råvarenes og produktenes sesongvariasjoner.*
- framsnakking og styrking av omdømmet til alle yrker innen verdikjeden for mat og drikke, fra jord til bord.*

Svein Løken sitter i styret for foretaket som representant fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag.

Foto: Kari Hanne Pavenstädt

Innlandets Matløfte

Smaken av Innlandet på alle bord!

- Vi skal samarbeide om en verdikjede for sunn mat og drikke med bærekraft i alle ledd.
- Vi skal formidle råvarekunnskap og glede, tradisjoner og innovasjon, rundt mat og drikke, og mat- og drikkeproduksjon.
- Vi vil sørge for at det serveres norsk mat og drikke på våre arrangementer.
- Vi skal servere smaker fra hele Innlandet – fra flatbygder, skogstrøk, setertrakter og høgfjell.
- Vi vil samarbeide om å utnytte råvarenes og produktenes sesongvariasjoner.
- Vi skal framsnakke og styrke omdømmet til alle yrker innen verdikjeden for mat og drikke, fra jord til bord.

 Matfylket Innlandet Sted/Dato _____

På vegne av virksomheten Matfylket Innlandet

Skåbukonferansen 2024.

Det grønne skiftet – Hvordan vil det påvirke nasjonal matproduksjon og beredskap?

Konferansen ble holdt for første gang i august 2023. I 2024 kom det omtrent dobbelt så mange i 2024. Hovedarrangør er Nord-Fron Bonde- og Småbrukarlag, medarrangører er Sør-Fron Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Bonde- og Småbrukarlag og Nord-Fron Sau og Geit.

Årets konferanse hadde flere trekkplaster. Gunhild Stordalen, Anja Bakken Riise, Kari Gåsvatn og Tor Jakob Solberg var av de som tok turen til Skåbu og holdt innlegg på konferansen. I tillegg var fagmiljøet godt representert på foredragssida.

Arrangementet var vellykket og det fikk mye omtale både i forkant og etterkant.

Program Skåbukonferansen 2024

Sted: Skåbu Bygdahus
Matservering på Skåbu Fjellhotell
Påmelding [her](#)

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Fredag 23. august

Lunsj serveres på Skåbu fjellhotell kl. 1130

- 13.00: Praktisk info v/ Ingrid Isumhaugen Olsen, møteleder
- 13.10: Åpning ved Anne-Marie Olstad, ordfører i Nord-Fron kommune
- 13.25: Det grønne skiftet – er det nødvendig? v/Anja Bakken Riise, leder i Framtiden i våre hender
- 13.55: Pause
- 14.10: Norsk landbruk og det grønne skiftet, utfordringer og muligheter v/Tor Jakob Solberg, leder i Norsk Bonde og Småbrukarlag
- 14.40: Det grønne skiftet og distriktslandbruket v/Bjørn Egil Flø, forsker ved NIBIO
- 15.10: Pause
- 15.25: Nasjonal matproduksjon og beredskap v/ Haavard Elstrand, Statsforvalteren Innlandet
- 15.55: Grønt skifte – dyrer mat? v/ Eivind Haalien, NorgesGruppen
- 16.25: Pause
- 16.30: Riktig mat til riktig pris v/tege, EAT-grunnlegger og samfunnsdebattant Gunhild Stordalen
- 17.00: Ferdig dag 1
- 19.00: Middag

Lørdag 24. august

- 09.15: Praktisk info dag 2 v/Ingrid Isumhaugen Olsen, møteleder
- 09.25: Beiting med og avl på sau og ammeku i Skottland v/Cathinka Kjeldstrup Paterson, bonde i Skottland
- 09.55: Kan vi produsere alt vi trenger av fôr i Norge? v/Rune Lostuen, produksjef drøvtyggerfôr i Felleskjøpet
- 10.25: Pause
- 10.40: Norsk husdyravl og det grønne skiftet. Hvordan reflekteres det grønne skiftet i avlsmålene til de ulike dyreslag? v/Per Sigve Lien, daglig leder i TYR
- 10.55: Hva må til for å øke selvforsyningsgraden av mat i Norge? v/Ola Nafstad, fagdirektør Animalia
- 11.10: Pause
- 11.30: Debatt v/debattleder Erling Skurdal. Debattledere:
 - Oskar Tørris Lindstad, Arbeiderpartiet
 - Gunhild Stordalen, lege, grunnlegger av EAT og samfunnsdebattant
 - Ola Nafstad, Animalia
 - Tor Jakob Solberg, Norsk Bonde- og Småbrukarlag
 - Ketil Trongmo, Norsk sau og geit
 - Per Sigve Lien, TYR
- 12.30: Oppsummering og avslutning v/Kari Gåsvatn
- 13.00: Ferdig dag 2
- 13.15: Lunsj

Skåbuprisen 2024

Skåbuprisen 2024 gikk til Yngve Rekdal som i 42 år har drevet beitekartlegging av Norge. Juryen bestående av representanter fra Tyr, Norsk Sau og Geit og Norsk Bonde- og Småbrukarlag var enstemmig i sitt valg av årets vinner.

Juryens begrunnelse for årets utdeling var som følger:

Yngve Rekdal er sivilagronom fra NMBU (NLH) i 1981. Han har over 40 år reist rundt i utallige kommunar og granska og registrert beiteressursar i utmarka. Det er blitt mange rapporter og artikler gjennom åra. Ein fin oversikt er NIBIO Rapport nr. 208 i 2021 av Yngve Rekdal og Michael Angeloff: Arealregnskap i utmark. Utmarksbeite-ressursgrunnlag og beitebruk. Yngve skriv på lett forståeleg nynorsk og skildrar utvikling i plantevekst og beitebruk på ein faglig framifrå måte. Yngve er flittig brukt som foredragshaldar på fagmøte og beitedager rundt om i heile landet. I tillegg har han gjort ein stor innsats for å fremja beitebruk ovenfor Statsforvaltar, Landbruksdirektorat og departement.

Etter 42 år som vegetasjonskartlegger og forkjemper for norske utmarksressurser gikk Yngve Rekdal av med pensjon i 2023. Han har gått over 25000 km i all slags terreng. Det svarer til Norge på langs ti ganger. Han har vært på vegetasjonskartlegging, holdt foredrag og markdager i ca. 160 kommuner. Yngve Rekdal har blitt en frontfigur for beiteressursene i norsk utmark og ingen kjenner naturen i norske beiteområde like godt som han. I tillegg til Yngve sin store kunnskap er han en svært dyktig formidler og har holdt foredrag for alt fra beitelag til kommunal forvaltning, kommunestyre, statsforvaltere, studenter ved universitetet på Ås og andre fagsamlinger over hele landet. Arbeidet som Yngve sammen med sine kollegaer har utført har vært svært viktig for å synliggjøre de store verdiene som ligger i utmarka, slik at beitenæringa blir hensyntatt i ulike arealkonflikter. Dette har vært og blir stadig mer viktig ettersom kampen om utmarka blir større for hver dag som går.

Skåbuprisen 2024 består av et verk av billedkunstnaren Patrik Huse og ein diplom tegnet av Fride Gunn Rudi.

Oppland Bonde- og Småbrukarlag stiller seg bak juryens begrunnelse og gratulerer Yngve Rekdal med årets pris.

Foto: Kari Hanne Pavenstädt

Andre møter:

Dialogmøte hos statsforvalteren vedr. rovvilt - Rovviltutvalget

Regionale miljøkrav – Svein Løken

Undervisning på Valle – Svein Løken

Åpning av voksenagronomen på Valle – Magnus Aas

Mentorordning – Svein Løken

Forsvarspilot – Svein Løken

Presentasjon av nytt kunnskapsgrunnlag for Innlandet - Svein Løken og Kari Hanne Pavenstädt

Høringsmøte Tiltaksplan for landbruket i Innlandet 2025-2030 – Svein Løken og Kari Hanne Pavenstädt

Dialogmøte kvalitetsmøte for villrein – Kari Hanne Pavenstädt

1.mai deltok fylkesleder på et arrangement i Sør-Fron med tale.

Vi har deltatt på et møte på Gjøvik der Pollestad var tilstede i samarbeid med Sp på Gjøvik

Møte med partiet Rødt- Svein Løken

Møte med ungdommene i Sosialistisk ungdom - Svein Løken

Prosjekter.

Rapport fra mat og helse i barneskolene i Øyer 2024.

Øyer kommune har to barneskoler. Solvang skole i Øyer og Aurvoll skole på Tretten.

Prosjekteier er Øyer – Tretten Bonde og Småbrukarlag. (ØTBS).

Med den gode erfaringen vi hadde fra begge skoler første skoleåret 2022/23, er prosjektet videreført og når denne årsmeldinga leses er vi godt inne i vårt tredje år med undervisning i Mat og helse.

Intensjonen med opplegget er å tilbakeføre kunnskaper om tradisjonsmat, hvordan råvarer produseres, og hvordan råvarer blir til ferdig mat. Noe konservering og oppbevaring inngår i denne læringa. Vi lager en del matretter på skolekjøkkenet etter oppskrifter fra boka «Mat fra åker og

vidde», som ØTBS ga ut i 2023. Lokale råvarer brukes så lenge det er mulig. Dette går bra når det gjelder mjølk, kjøtt, vilt, fisk, bær og poteter. Når det gjelder korn og mjølprodukter, har vi måttet ty til butikkene.

Det undervises i oppdeling av slakt, (gris, lam og elg), kinning av smør og ysting av skjørst. Videre legger vi råkåfisk, baker og steiker lefser og flatbrød og kaku. En del av råvarene konserveres med salting og speking, hermetisering, (kjøttkaker og kalvedans), og en del fryses ned. Råvarene brukes i den ukentlige undervisningen på skolekjøkkenet

Det lages farse av grisekjøtt, som elevene steiker kjøttkaker av. Vi stapper pølser, både medisterpølser og spekepølser. Det lages gammeldags sylte og lammerull for å nevne noe. Elevene får delta aktivt i de praktiske oppgavene, og det gis også en del innputt om næringsstoffer, kvalitet, og beredskap.

Mat og helseundervisningen er to timer per uke. En del av undervisningen krever lengre tid, og dette løses ved at elevene kan være med på oppstarten og så ha annen undervisning deler av dagen for deretter å komme innom å enten se resultatet eller delta delvis. Dette gjelder f.eks. koking av kjøttkraft, baking og steiking av kaku og hermetisering av råmjølk til kalvdans. Vi har også gjennomført utdeling av div smaksprøver til samtlige klassetrinn og ansatte av enkelte produkter.

Økonomisk støttes dette prosjektet av Øyer kommune med kr 10 000, og Oppland Bonde og Småbrukarlag med kr 5.000. Øyer Fjellstyre sponset en halv frampart av elg, og fjellørreten kom fra en lokal fisker. Lærerkreftene, som består av 4 personer, utfører undervisningen på dugnad.

Tiltaket er godt mottatt av både skolen og mange foreldre.

Fra juleavslutningen på Aurvoll skole 18. desember 2024. Det var 18 retter på bordet.
Foto: Terje Holen

Rapport skolehager Aurvoll og Solvang skoler 2024.

Prosjekteier Øyer – Tretten Bonde og Småbrukarlag.

Vi endte i år opp med totalt 25 skolehager for begge skoler.

Skolehagene er en enkel måte å lære om matproduksjon med bare planter, og burde vært mye mer vektlagt i elevenes undervisning, enn det som oppleves. Men dette spørsmålet ligger sjølsagt på et mer overordnet plan når det gjelder å bestemme fagområder som skal inngå i skolenes undervisning.

For sommeren 2024 er det fulgt vanlig framgangsmåte med et relativt enkelt opplegg for nybegynnerne på 4. trinn, og så en utvidelse av sortimentet for hvert trinn som avsluttes med dyrking av både sommerkål og blomkål for 6. trinn.

Grønskene elevene får prøve å dyrke er for alle sammen gulrot og ringblomster. Så har 4. trinn i tillegg reddiker, salat og persille. Tillegget for 5. trin er rødbeter, kålrot og lauk. For 6. trinn er tillegget kålrot, erter, blomkål og sommerkål. Frø og planter som deles ut er, hvis det blir stelt med, et ikke ubetydelig innslag i grønsaksbehovet i en familie. Alle elever uansett trinn har fått tilbud om å dyrke gresskar.

Foreldre til elever som ønsket skolehage, fikk tilbud om kurs for å lære litt om jord, jordbearbeiding, gjødsling, såing, luking og tynning av de aktuelle grønsakene. Kurset inviterte også til samling om høsting og lagring. En person meldte seg, og kurset ble avlyst.

Frø og settelauk er som vanlig kjøpt hos Felleskjøpet i Øyer. Kålplanter er i år sponset av Åmot gartneri på Brøttum. Dette gartneriet heier på tiltak av den type vi driver, og jeg har på vegne av dere og meg sjøl framført fortjente takksigelser.

I likhet med de to foregående årene, har jeg besøke alle elever i sommerferien. Det er mange bra skolehager å se, men det er også et tydelig behov for veiledning hos noen. Dette gjelder særlig tynning av rotgrønnsakene. Det er også varierende jordkvalitet å se rundt om, og det er liten kunnskap om gjødsling og jordbearbeiding. Husdyrgjødsel er tilbudt i relativt kort avstand fra elevene, På Solvang skole er det Simen og Svein Løken som har levert møkk, og på Aurvoll skole har Inger Torill Hjelmstad ivaretatt saken.

Under besøkene i sommer viste det seg at vekster med kort vekstsesong som reddiker og salat, ikke ble høstet og brukt da de var ferdig vokst. Her ble det anbefalt å høste og bruke grønnsakene mens det var brukbare.

Før innhøsting ble det gjennom skolene sendt ut skriftlig info om høsting og lagring, av avlinga. Dette gjelder både oppbevaring i kjeller, tørking av erter, lauk og blomster og f. eks sylting av rødbeter.

I august 2024, ble skolehageprosjektet omtalt i Øyermagasinet. I alt 4 elever ble besøkt og alle tre skoletrinn var med i reportasjen. Sammen med redaktør Anne Stokke hadde vi en fin tur rundt i Øyer- og Trettenbygdene i regnvær, og snakket med interesserte elever og foreldre.

Rapport fra Åseng 2024.

Virksomheten på og rundt Åseng, pågår stort sett hele året, dersom en tar med planlegging og organisering av arbeidet. I 2024 startet vi med å planlegge innredning av kjelleren under stuggubygningen. For å finansiere tiltaket ble det sendt ut tiggerbrev til alle lokale bonde- og småbrukarlag i OBS, med spørsmål om økonomisk støtte. Det samme ble sendt til en del historielag. Resultatet her ble kr 28 000. Potetbinge, kakukasse, bakstefjøl og vedfyrte takke kom på plass før sommersesongen startet 17. juni. Svein Sæther, Heidal, har gitt den vedfyrte takka og bryggepanne i gave til Åseng. Etter sesongslutt har vi fått på plass siste del av innredningen.

Utendørs har vi fått satt i stand innramminga av tunet, med grinder og skigard. Det er snekret 3 nye grinder og satt opp et gammeldags le. Grindene og leet er ordnet av oss, mens skigarden sponses delvis, og oppføres av Gausdalskigard. Maihaugen har skaffet resten av skiveden. I låven har Maihaugens folk innredet et nytt rom som skal brukes som mjølbu.

Vi bemanner Åseng på St Hansaften, seterdagen og julemarkedet.

Sommersesongen 2024 startet 17. juni og ble avsluttet 18. august. Vi er nå ei frivillig gruppe på 13-14 personer som gjør det mulig å drive historie- og kunnskapsformidling til de som besøker Åseng. Som regel er det åpent onsdager, lørdager og søndager. I tillegg noen ekstradager, men vi har gjennomført 3 dager per uke som et snitt. Vi legger også opp til at det er et «bureiserpar» som er til stede så ofte vi får det til. Besøket på Åseng har vært bra, og det har blitt mange interessante samtaler i løpet av sommeren.

Særskilte markeringer.

Vi har i sommer lagt stor vekt på å dokumentere livet på et bureiserbruk igjennom et år. Til denne oppgaven ble det nødvendig med en god del ekstra mannskaper, og på Bureiserdagen 17. juli var vi 23 personer i sving. De yngste var 12-14 år og de eldste langt oppe i pensjonistenes rekker. Vi hadde på

ingen måte værgudene på vår side denne dagen, men i sum ble det bra med besøk. Motivasjon og gjennomgående tema for å dokumentere virksomheten gjennom filmopptak var, at det var bureisernes egne krefter som var grunnlaget for overlevelsen på et bureisingsbruk. Vi nevner en del av aktivitetene her: Åkerbryting med hakke, spade og våg. Stubbebryteren ble vist og forklart. Slått med ljå, hersing. Klesvask med vaskebrett og hjemmelaget såpe, vedsaging og kløyving av ved, hogging av reisved til neste vinter, lauving, gjerding, ungene rensket poteter, kvessing av staur både til gjerding og hersing. Bærplukking og sylting av skogsbær, lapping av klær og strømper mm, baking av både lefse og flattbrød på den vedfyrte takka.

Vi nevner særskilt at det på bureiserdagen ble lagt vekt på å servere gammeldags tradisjonsmat både til dugurds og middags. Det var to damer som hadde ansvaret for kjøkkentjenesten og all matlaging som krevde varme, foregikk på den vedfyrte komfyren på kjøkkenet på Åseng.

Til dugurds ble det satt fram kaku og smør (fra Øygardssetra på Maihaugen), pultost og raudost. Varm dugurdsmat var blodmat varmet opp i steikepanna med godt smør og mjølk. Drikke ellers var nysilt mjølk.

Til middags var menyen steikt flesk og duppe og sjølsagt poteter gravd i åkeren på bruket.

Alle 23 personene fikk både dugurd og middag rundt kjøkkenbordet på Åseng, men av praktiske grunner måtte det bli to bordsetninger ved hvert måltid. Begge måltidene ble filmet.

Leder i OBS, Svein Løken, besøkte oss denne dagen og spiste middag sammen med oss.

Andre markeringer er sosialt samvær ved olsok. Dette ble reprise fra 2023, stort sett. Markeringen ble gjennomført søndag 28. juli, og med rundt 150 personer innom tunet. Vardekampen spelemannslag spilte gammeldans. Det ble framført et kort kåseri om olsok og lokale olsokmarkeringer og skikker. Så fikk alle servert slåttegraut. Rømmegrauten var kokt av Åse Slettvold, mangeårig vertinne på Rømåsetra. Hun og mannen Asbjørn stod for servering til alle som ville smake. Det ble brukt opp 15 liter ypperlig vare.

Foto: Terje Holen

Andre aktiviteter-henvendelser og saker.

Demonstrasjon

18. april var tallgrunnlaget oppe til behandling i Stortinget. NBS oppfordret medlemmer til å delta utenfor Stortinget. Oppland Bonde- og Småbrukarlag satte opp buss fra Gudbrandsdalen. Bussen ble full. Det var satt fram et alternativt forslag, «forslag 25» som det ble satt lit til. Forslaget falt, og vi fikk kun en endring i timetall ned til 1750 timer i et årsverk. Avkastning på egenkapital ble ikke hensyntatt, og det ble heller ikke gjort endringer i nomeringskravet.

NBS ga ikke opp denne kampen og arbeidet hardt med å få stortingspolitikere til å endre mening. Etter hvert ble det klart at saken skulle ses på, på nytt og at et nytt tallgrunnlag skulle settes i februar 2025.

Foto: Tor Mølster Byggland, Therese Rudi, Svein Løken

Flomødeleggelser

Foto: Svein Løken

Fylkesleder var i september 2024 med Oddgeir Jørstad i Fåberg BS og så på skadene etter flommen Hans i august 2023. 13 daa jordbruksareal er ødelagt. Beregnet naturskadeerstatning er bare en liten del av hva det koster å reparere. Jørstad har klaget på vedtaket. Usikkert når den blir behandlet. Det gikk over ett år før første vedtak. Dette er ikke holdbart for de som er rammet.

Heder og ære

Filmen Sau – Rakel og Rebekka Nystadbakk

Foto: Kari Hanne Pavenstädt

I forkant av landsmøtet tok Øystre Slidre Bonde- og Småbrukarlag kontakt med Oppland Bonde- og Småbrukarlag med et initiativ om å gi søstrene Nystadbakk en gygesau som takk for den gode innsatsen de har gjort med å fremme forståelse og kunnskap om sauenæringa gjennom filen SAU i 2024. Alle lokallag i Oppland gikk sammen og kjøpte sauer til de to, som ble overrakt til stor begeistring fra både søstrene og deltagerne på landsmøtemiddagen.

Bjellesauen Tor Jakob Solberg
Øystre Slidre hadde også laget ei bjelle til vår bjellesau nr. 1- Tor Jakob Solberg. Noe det så ut til at han satte stor pris på

BONDEHØVDINGEN

Foto: NBS

Rapport fra rovviltutvalget

Rovviltutvalget har deltatt på rovviltnemda region 3 sine møter på Lillehammer eller på teams. Leder i OBS Svein Løken deltok på ett møte på Lillehammer.

Det har vært arrangert to møter i Ringebru sammen med Innlandet Bondelag og Oppland Sau og Geit. Der ble enighet om at vi skulle treffes litt før møtene i nemda starter, for å diskutere og komme fra til hva vi skulle si på møte med nemda. Vi var også invitert på styremøte i OBS på Maihaugen, der ble det servert kveldsmat.

Det har vært ett uoffisielt drodlemøte på Vinstra sammen med Innlandet Bondelag og Oppland Sau og Geit.

Møte om evaluering av beitesesongen, hvor de fleste aktører i beitenæringa samt landbrukskontor og SNO deltok ble arrangert hos Statsforvalteren. Ellers så har vi hatt noen teamsmøter, og meldingsutvekslinger.

Det er skrevet ett brev ang jerven til Miljødirektoratet, der vi påpeker høye tapstall, og at bestanden ligger over bestandsmålet.

Hvorfor skal jeg være eier av TINE-samvirket?

- Et samvirke som jobber for best mulig økonomisk resultat fra din melkeproduksjon.
- Trygg og forutsigbar avsetning av melka.
- Tilgang til verdifull kompetanse i alle deler av melkeproduksjonen.
- En gunstig startpakke som ny bruker.
- Et godt faglig og sosialt miljø i produsentlaget.
- Et samvirke som sikrer deg konkurransekraft og påvirkning videre i verdikjeden.

Sammen skaper vi et levende Norge

medlem.tine.no

Det var takket være Ketil Gutubø, at kvota på Gaupe ble økt fra 3 dyr, til 4 dyr. Statsforvalteren hadde satt 3 dyr, 1 tisper og 2 hanner, men Ketil påpekte at ble tisper skutt først, så ble jakta stanset. Da gikk Aud Hove for 2 tisper og 2 hanner, hun brukte dobbeltstemmen sin for å få det igjennom. Men vi ser at det er ett alt for lågt tall, det er registrert mange flere i etterkant. Likeså ble jervekvota fylt i år, det er mange år siden den har vært fylt, det er også der observert en god del flere jerver etter at jakta ble avsluttet.

Freda rovvilt

Region 3 og region 5

Status for jerv, gaupe, bjørn og ulv er hentet fra siste offisielle rapporter for artene pr. 24. mai 2024. Alle rapporter finnes på rovdatab.no. Her er også informasjon om biologi, forvaltning og forskning om de fire store rovdyrartene, samt kongeørn.

Freda rovvilt – Bestandsmål og status per 24. mai 2024	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
Bestandsmål/antall ynglinger i region 3	4	5	–	–
Bestandsmål/antall ynglinger i region 5	5	10	3	4–6* (3 helnorske)
Nasjonalt bestandsmål	39	65	13	4–6*
Status/antall ynglinger per 24. mai 2024 i region 3	5	**	–	–
Status/antall ynglinger per 24. mai 2024 i region 5	10	**	**	**
Status/antall ynglinger per 24. mai 2024 nasjonalt	32	**	**	**

*Sammen med region 4

**Registrering av gaupe skjer vinteren 2024/2025

Lisensfelling og kvotejakt 2023/2024	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
	20.08.23–15.02.24	01.02.24–31.03.2024	21.08.23–15.10.23	01.12.23–31.05.24
Vedtatt kvote for lisens/kvotejakt i region 3	10	11	4	6
Antall dyr felt på lisens/kvotejakt i region 3	6	7	–	–
Vedtatt kvote for lisens/kvotejakt i region 5	35	5	6	10*
Antall dyr felt på lisens/kvotejakt i region 5	25	4	3	4*

*Utenfor ulvesone.

Skadefelling 2023/2024	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
Skadefelling i region 3/Oppland 01.06.2023–15.02.2024	–	–	–	–
Skadefelling i region 5/Hedmark 01.06.2023–15.02.2024	–	–	2	4

Kilde: Infobrosjyre fra Statsforvalteren i Innlandet, Rovvilt og beitesesong 2024

Økt erstatning for husdyr tapte til rovvilt

Etter endt erstatningsoppgjør har 5 345 sau blitt erstattet i 2024, som er 639 flere enn 2023. Dette utgjør omtrent 85 % av det maksimale antallet sau som kunne erstattes etter fratrekk for normaltap, som var 6 321 dyr. Økningen reflekterer en samlet økning i antall krav, selv om tapstallene til fredet rovvilt over tid viser en nedadgående trend.

Tabell. 1 Oversikt over erstatningsoppgjøret 2024 sammenlignet med 2023.

	Antall søknader 2023	Antall søknader 2024	Dyr søkt erstattet 2023	Dyr søkt erstattet 2024	Erstattet 2023	Erstattet 2024	Erstatning 2023	Erstatning 2024
Oppland	193	250*	4 259	5 184	2 864	2 043	8 386 765	10 153 867
Hedmark	130	132	3 036	2 981	1 842	3 302	5 462 348	6 419 319
Innlandet	323	382	7 295	8 165	4 706	5 345	13 831 113	16 753 186

(*To søknader gjelder tap av geit, samt en for storfe.)

Sammen tar vi vare på jorda, dyra og framtida

Felleskjøpet tilbyr deg de beste produktene og helhetlig rådgivning i alle deler av bondens drift. Fra maskin og redskap, driftsbygninger og fjøs, til fôr, plantevern, såvare, gjødsel og øvrige landbruksrekvisita.

Vi er tilgjengelige hele året, og er eneste totalleverandøren med skreddersydde produkter og tjenester til landbruket.

Felleskjøpet

Tlf.: 72 50 50 50 • felleskjopet.no

Regionale forskjeller og skadegjørere

Tapstallene varierer betydelig mellom ulike områder. Enkelte områder har hatt omfattende tap til fredet rovvilt i 2024, mens andre har rapportert lavere tapstall.

Tabell 2. Erstattet sau fordelt på skadegjørere i 2024 (tall fra 2023 i parentes).

	Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv	Kongeørn	Ukjent fredet rovvilt	Totalt
Hedmark	187 (168)	1 033 (1 079)	285 (8)	243 (352)	295 (235)	0 (0)	2 043 (1 842)
Oppland	539 (413)	1991 (2 046)	162 (0)	375 (298)	235 (107)	0 (0)	3 302 (2 864)
Innlandet	726 (581)	3 024 (3 125)	447 (8)	618 (650)	530 (342)	0 (0)	5 345 (4 706)

Kommune	Søkt						Totalt søkt	Erstattet						Totalt erstattet	Sum erstattet
	Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv	Kongeørn	Fredet rovvilt		Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv	Kongeørn	Fredet rovvilt		
Dovre	64	533	10	0	65	0	672	9	456	12	0	40	0	517	1 592 381
Etnedal	6	0	0	16	0	0	22	2	0	0	3	1	0	6	16 389
Gausdal	109	0	0	107	50	0	266	66	0	0	87	17	0	170	518 660
Gjøvik	22	0	0	54	48	0	124	22	0	0	46	13	0	81	215 890
Gran	7	0	0	20	0	0	27	2	0	0	7	0	0	9	27 656
Lesja	0	574	0	0	24	0	598	0	416	0	0	10	0	426	1 225 511
Lillehammer	73	0	0	2	0	0	75	32	0	0	0	0	0	32	97 829
Lom	10	49	0	0	64	0	123	3	55	0	0	21	0	79	225 033
Nord-Aurdal	38	0	0	0	46	0	84	27	0	0	0	16	0	43	116 815
Nord-Fron	86	189	5	116	45	0	441	68	67	0	70	11	0	216	710 725
Nordre Land	211	7	0	32	26	0	276	91	0	0	7	12	0	110	309 379
Ringebu	2	525	136	28	18	0	709	2	385	140	23	13	0	563	1 914 595
Sel	39	77	0	22	42	0	180	28	64	0	4	18	0	114	332 445
Sjåk	1	455	0	0	58	0	514	0	377	0	0	19	0	396	1 098 878
Søndre Land	1	0	0	78	0	0	79	20	0	0	11	6	0	37	114 012
Sør-Aurdal	65	0	10	38	13	0	126	39	0	0	20	6	0	65	196 111
Sør-Fron	23	101	3	27	16	0	170	18	76	0	2	2	0	98	329 133
Vang	24	19	0	0	78	0	121	22	9	0	0	15	0	46	133 710
Vestre Slidre	4	0	0	0	7	0	11	3	0	0	0	2	0	5	13 658
Vestre Toten	18	0	0	0	0	0	18	9	0	0	0	0	0	9	28 989
Vågå	0	89	0	0	1	0	90	0	59	0	0	1	0	60	170 090
Østre Toten	63	0	0	72	3	0	138	37	0	0	17	4	0	58	210 104
Øyer	52	86	17	0	0	0	155	36	27	10	0	0	0	73	227 879
Øystre Slidre	5	0	0	150	10	0	165	3	0	0	78	8	0	89	327 995
Totalsum	923	2704	181	762	614	0	5184	539	1991	162	375	235	0	3302	10 153 867
Total Innlandet	1215	4122	568	1092	1161	7	8165	726	3024	447	618	530	0	5345	16 573 186

Kilde: Statsforvalteren i Innlandet, Erstatning for sau og tapt rovvilt i 2024

Psykisk helse i landbruket

Oppland Bonde- og Småbrukarlag er en del av et prosjektet Bondens nettverk. De siste åra har flere kommet i gang med dette tilbudet i pr. i dag er dette et tilbud i alle kommuner i region Oppland.

Lokallagene står, evt. bør stå, som en del av kommunens beredskapsplan ved hendelser i Landbruket, herunder psykisk uhelse, dyretragedier, brann ol.

Jordvernalliansen Innlandet.

Jordvernalliansen utsatte årsmøte for 2024. Det ble gjennomført i februar 2025.

Per Kjørstad har vært medlem som 1. møtende vara til arbeidsutvalget. Han er på valg på årsmøte for 2024.

Det utarbeides en årlig arbeidsplan.

Jordvernalliansen har egen hjemmeside og arbeidsutvalget i alliansen gir aktive høringsinnspill til jordvernsaker i kommunene. For mer info på jordvern.no

Partnerskap landbruk

I 2024 har Bonde- og Småbrukarlaget vært representert med Hallvard Helland og Kari Hanne Pavenstädt i styringsgruppa.

Styringsgruppa har bl.a. arbeidet med den nye tiltaksplanen for landbruket i Innlandet for 2025-2030. I arbeidsgruppa for partnerskapet har OBS vært representert med fylkessekretær Kari Hanne Pavenstädt. Arbeidsgruppen har i hovedsak behandlet spørsmål rundt midlene til Rekruttering og kompetanse (RK) og Regionale tilretteleggingsmidler (RT)

Gjennom partnerskapet blir det opprettet ulike satsningsområder. Høsten 2024 ble det satt i gang et prosjekt «Kunnskap- kjennskap og formidlingsprosjekt i Innlandet». Dette skal sette fokus på det positive landbruket bidrar med og søke å øke rekrutteringen samt søkningen til naturbruksskolene i Innlandet.

Partnerskapet har også samarbeidet i ei arbeidsgruppe for mat og lokal drikke i Innlandet. Dette har materialisert seg i selskapet «Mat og drikke i Innlandet SA» som er omtalt eller i årsmeldinga.

Ungdomsutvalget i OBS.

Etter gjennomgang av lov for Oppland Bonde- og Småbrukarlag på årsmøtet 2023 ble ungdomsutvalget ikke lenger en lovfestet del av laget.

Ungdomsutvalget vil fra årsmøtet 2025 ikke lenger blir valgt som en del av organisasjonen. Det har ikke vært aktivitet i utvalget på flere år.

Innovasjon Norge.

Deltakelse i juryen for Bedriftsutviklingsprisen i Innlandet i regi Innovasjon Norge på oppdrag fra Landbruks- og Matdepartementet. Deltaker fra OBS var Svein Løken. Prisen for 2024 ble tildelt Superkraft AS fra Nes på Hedemarken i Ringsaker.

- På lag med bonden!

Tlf: 62 50 89 89

Resultat 2024 – Budsjett 2025

Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Resultatrapport

OPPLAND BONDE-OG SMÅBRUKARLAG

(2024)

Resultat (2024)

Regnskapskonto	2024 Samlet Inkl. Åseng og Solidaritets- fond	Budsjett 2024 OBS	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Budsjett 2025 OBS
Driftsresultat					
Driftsinntekter					
Salgsinntekter					
3005 Annonser årsmelding	40 100	36 200	40 100	30 100	45 000
3200 Diverse inntekter	81 977	136 000	81 977	60 318	38 000
3205 Mening Mat og Mot	68 600		68 600		-
3210 Refusjon kontingent NBS	560 958	551 000	560 958	556 089	570 000
3211 Refusjon fylkeskontingent	97 350		97 350		95 000
3212 Gjensidige	63 633		63 633	54 957	63 000
3250 Forsikringsmøter	15 000		15 000		15 000
3255 Solidaritetsfondet	29 182				-
3270 Inntekter Åseng	28 000				
Salgsinntekter	984 800	723 200	927 618	701 464	826 000
Driftsinntekter	984 800	723 200	927 618	701 464	826 000
Driftskostnader					
Varekostnad					
4500 Fremmedytelse og underentreprise	3 038	3 000	3 038	2 803	2 000
4510 Solidaritetsfondet	20 171			-	-
Varekostnad	23 209	3 000	3 038	2 803	2 000
Lønnskostnad					
5000 Lønn til ansatte	307 385	275 000	307 385	239 210	380 000
5001 Åseng	8 900				-
5005 Honorar styreleder	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
5020 Feriepenger	31 353	28 050	31 353	23 757	39 000
5330 Honorar deltagelse i møter	94 550	50 000	94 550	65 000	110 000
5400 Arbeidsgiveravgift	65 576	58 240	65 576	51 354	78 000
5401 Arbeidsgiveravgift av opptjente feriepenger	4 421	3 955	4 421	3 350	6 000
5405 Arbeidsgiveravgift Åseng	1 255				-
5510 Trekkpliktig del av reise	3 372		3 372		4 000
Lønnskostnad	576 812	475 245	566 657	442 671	677 000
Annen driftskostnad					
6300 Leie lokale	14 380	12 000	14 380	10 800	15 000
6301 Utgifter MMM Felleskonferanse	114 354		114 354		-

Regnskapskonto	2024 Samlet Inkl. Åseng og Solidaritets- fond	Budsjett 2024 OBS	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Budsjett 2025 OBS
6551 Datautstyr (hardware)	4 598	2 000	4 598	7 493	5 000
6552 Datautstyr (software)	585	8 500	585	5 805	1 000
6580 Åseng	4 688				-
6705 Regnskapskostnader	8 070		8 070		10 000
6800 Kontorrekvisita	1 599	5 000	1 599	3 455	3 000
6820 Trykksak	9 100	17 500	9 100	6 475	15 000
6840 Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	5 570	5 520	5 570	5 280	6 000
6860 Møte, kurs, oppdatering o.l.	7 878	17 500	7 878	11 189	8 000
6862 Landsmøte	9 699	20 000	9 699	15 046	10 000
6865 Årsmøte	51 140	63 000	51 140	31 691	35 000
6940 Porto	3 342	3 500	3 342	109	5 000
7100 Bilgodtgjørelse oppgavepliktig	36 478	15 000	36 478	10 797	45 000
7140 Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	8 673		8 673		10 000
7350 Aktiviteter/representasjon	83 710	54 500	83 710	22 736	85 000
7420 Gave, fradragsberettiget	3 000	1 500	3 000	1 417	3 000
7500 Forsikringspremie	2 991	3 000	2 991	2 840	
7740 Øredifferanser	- 9		- 9		
7770 Bank og kortgebyrer	275		275		300
7772 Gebyr Vipps	116		116		200
7790 Annen kostnad, fradragsberettiget	3 563	2 500	3 563	58 792	-
Annen driftskostnad	373 799	231 020	369 111	193 925	256 500
Driftskostnader	973 821	709 265	938 807	639 399	935 500
Driftsresultat	10 979	13 935	- 11 189	62 065	-109 500
Finansinntekter og finanskostnader					
Finansinntekter					
Annen finansinntekt					
8040 Renteinntekt, skattefri	33 525	20 000	33 525	19 284	35 000
Annen finansinntekt	33 525	20 000	33 525	19 284	35 000
Finansinntekter	33 525	20 000	33 525	19 284	35 000
Netto finansresultat	33 525	20 000	33 525	19 284	35 000
Årsresultat	44 504	33 935	22 336	81 349	- 74 500

Solidaritetsfondet for Småbrukere

Solidaritetsfondet	
(2024)	
Resultat (2024)	
Regnskapskonto	Solidaritets- fondet
Driftsresultat	
Driftsinntekter	
Salgsinntekter	
3255 Solidaritetsfondet	29 182
Salgsinntekter	29 182
Driftsinntekter	29 182
Driftskostnader	
Varekostnad	
4510 Solidaritetsfondet	20 171
Varekostnad	20 171
Driftskostnader	20 171
Driftsresultat	9 012
Finansinntekter og finanskostnader	
Finansinntekter	
Annen finansinntekt	
8040 Renteinntekt, skattefri	
Annen finansinntekt	
Finansinntekter	
Netto finansresultat	
Årsresultat	9 012

Åseng - Maihaugen

Åseng	
(2024)	
Resultat (2024)	
Regnskapskonto	Prosjekt Åseng
Driftsresultat	
Driftsinntekter	
Salgsinntekter	
3270 Inntekter Åseng	28 000
Salgsinntekter	28 000
Driftsinntekter	28 000
Driftskostnader	
Varekostnad	
4500 Fremmedytelse og underentreprise	
4510 Solidaritetsfondet	
Varekostnad	
Lønnskostnad	
5000 Lønn til ansatte	
5001 Åseng	8 900
5405 Arbeidsgiveravgift Åseng	1 255
Lønnskostnad	10 155
Annen driftskostnad	
6580 Åseng	4 688
Annen driftskostnad	
Driftskostnader	14 843
Driftsresultat	13 157
Finansinntekter og finanskostnader	
Finansinntekter	
Annen finansinntekt	
8040 Renteinntekt, skattefri	
Annen finansinntekt	
Finansinntekter	
Netto finansresultat	
Årsresultat	13 157

Balanse 2024

Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Regnskapskonto	IB alle avdelinger 01.01.2024	UB alle avd. 31.12.2024	Endring 31.12.2023	31.12.2024 OBS
Omløpsmidler				
Fordringer				
Kundefordringer				
1500 Kundefordringer	168 544		168 544	
Kundefordringer	168 544		168 544	
Andre fordringer				
1571 Lønnskudd		650	650	650
1579 Andre kortsiktige fordringer		3 105	3 105	3 105
Andre fordringer		3 755	3 755	3 755
Fordringer	168 544	3 755	164 789	3 755
Bankinnskudd, kontanter og lignende				
1900 Kontanter NOK	900	900		900
1920 Bankinnskudd	172 245	105 036	- 67 210	105 035
1921 Sparekonto	638 053	352 900	- 285 153	352 900
1923 Solidaritetsfondet	118 690	127 702	9 012	
1925 Mening mat og mot	1		1	
1926 Prosjekt Åseng		16 262	16 262	
1930 Sparebank 1 Østlandet driftskonto				
1931 Plasseringskonto Sparebank1 Østlandet		558 568	558 568	558 568
1950 Bankinnskudd for skattetrekk	6 696	25 064	18 368	25 064
Bankinnskudd, kontanter og lignende	936 584	1 186 431	249 847	1 042 467
Omløpsmidler	1 105 128	1 190 186	85 058	1 046 222

Regnskapskonto	IB alle avdelinger 01.01.2024	UB alle avd. 31.12.2024	Endring 31.12.2023	31.12.2024 OBS
Eiendeler	1 105 128	1 190 186	85 058	1 046 222
Egenkapital og gjeld				
Egenkapital				
Opptjent egenkapital				
Annen egenkapital				
2050 Annen egenkapital	1 036 296	1 036 296		917 606
Annen egenkapital	1 036 296	1 036 296		917 606
Opptjent egenkapital	1 036 296	1 036 296		917 606
Udisponert resultat		44 504	44 504	22 336
Egenkapital	1 036 296	1 080 800	44 504	939 942
Gjeld				
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld				
2400 Leverandørgjeld		24 000	24 000	24 000
Leverandørgjeld		24 000	24 000	24 000
Skyldige offentlige avgifter				
2600 Forskuddstrekk	23 721	24 955	1 234	24 955
2770 Skyldig arbeidsgiveravgift	18 006	21 553	3 548	21 553
2785 Påløpt arbeidsgiveravgift på ferielønn	3 350	4 421	1 071	4 421
Skyldige offentlige avgifter	45 076	50 929	5 853	50 929
Annen kortsiktig gjeld				
2910 Gjeld til ansatte og eiere				
2930 Skyldig lønn	- 1	- 1		- 1
2940 Skyldig feriepenger 2024	-	31 353	31 353	31 352
2941 Skyldige feriepenger 2023	23 757		23 757	-
2990 Annen kortsiktig gjeld		3 105	3 105	
Annen kortsiktig gjeld	23 755	34 457	10 701	31 352
Kortsiktig gjeld	68 832	109 386	40 554	106 281
Gjeld	68 832	109 386	40 554	106 281
Egenkapital og gjeld	1 105 128	1 190 186	85 058	1 046 223

Solidaritetsfondet for Småbrukere

Balanserapport

OPPLAND BONDE-OG SMÅBRUKARLAG (2024)

Balanse (2024)

Regnskapskonto	31.12.2024 Solidaritetsfondet
----------------	----------------------------------

Eiendeler

Omløpsmidler	
Fordringer	
Bankinnskudd, kontanter og lignende	
1923 Solidaritetsfondet	127702
Bankinnskudd, kontanter og lignende	127702
Omløpsmidler	127702
Eiendeler	127702
Egenkapital og gjeld	
Egenkapital	
Opptjent egenkapital	
Annen egenkapital	
2050 Annen egenkapital	118690
Annen egenkapital	118690
Opptjent egenkapital	118690
Udisponert resultat	9012
Egenkapital	127702
Egenkapital og gjeld	127702

Åseng - Maihaugen

Balanserapport OPPLAND BONDE-OG SMÅBRUKARLAG (2024)

Balanse (2024)

Regnskapskonto	31.12.2024 Prosjekt Åseng
Eiendeler	
Omløpsmidler	
1926 Prosjekt Åseng	16262
Bankinnskudd, kontanter og lignende	16262
Omløpsmidler	16262
Eiendeler	16262
Egenkapital og gjeld	
Egenkapital	
Opptjent egenkapital	
Annen egenkapital	
2050 Annen egenkapital	0
Annen egenkapital	0
Opptjent egenkapital	0
Udisponert resultat	13157
Egenkapital	13157
Gjeld	
Annen kortsiktig gjeld	
2990 Annen kortsiktig gjeld	3105
Annen kortsiktig gjeld	
Kortsiktig gjeld	
Gjeld	
Egenkapital og gjeld	16262

Revisjonsrapport 2024

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Rekneskapen er for Oppland bonde- og småbrukarlag er ført av fylkessekretær Kari Hanne Pavenstädt for 2024.

Alle bilag og bankutskrifter er lagt fram for revisorane.

Rekneskapsmaterialet er lagt fram og gjennomgått. Vi kan ikkje sjå at rekneskapen inneheld vesentlege feil eller manglar.

Bankkontoer tilhøyrande Oppland bonde- og småbrukarlag har pr 31.12.2024 inntøande kr 1 017 403 og på skattetrekksskonto kr 25 064. Det er samsvar mellom rekneskap og bankutskrifter.

Rekneskapen er avslutta med eit overskot på kr 22 336 og eigenkapitalen er pr 31.12.24 kr 939 942.

Vi meiner at rekneskapen gir eit korrekt bilde av verksemda i Oppland bonde- og småbrukarlag og at rekneskapen gir eit fundament for vidare drift av laget.

Vi anbefaler å godkjenne rekneskapen.

Tverrbygda 17. februar 2025

Arne Uhlen

Revisor

Kristian Ekre

Revisor

Foto: Kristin Gjeile Vinjarengen, Ystelyst og Trond Taralrud

Råd og regnskap tufta på gode verdier

Snøhetta Regnskap

Alltid i nærheten

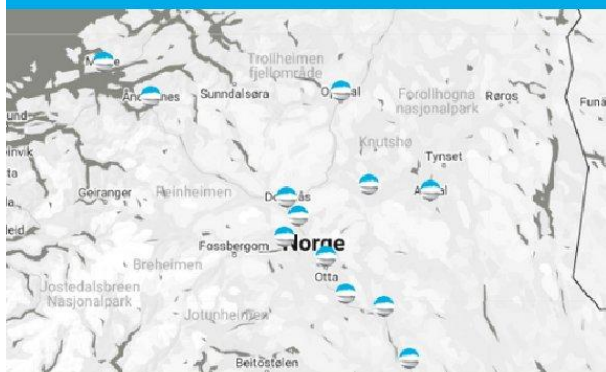

Regnskap – Rådgivning Overdragelser – Årsoppgjør

Vi har lang erfaring innen landbruksregnskap. Vi tilbyr digitale løsninger, og hjelper deg i gang.

Trenger du bistand med **overdragelse**, eller trenger du **rådgivning** for din drift?

Ta kontakt med oss

TA KONTAKT

TLF: 61 21 50 50

POST@SNOHETTAREGNSKAP.NO

SNOHETTAREGNSKAP.NO

Du kan finne roen i naturen når alt er i orden i fjøset

DIA
LEC
YA

Livet er å ha tid. Tid til å gjøre noe helt annet.
Slik får vi energi til arbeid og omsorg
for de vi er glad i – både to- og firbente.

Fjøssystemer vet alt om hvordan fjøs bygges
og driftes. Og gode fjøs gir mer tid.

Derfor er vi bonden og dyrenes førstevalg.

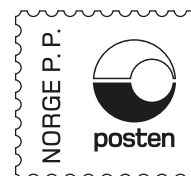

Telefon 02634

fjossystemer.no

FJØSSYSTEMER

Bonden og dyrenes førstevalg

Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Nordmessenvegen 423, 2610 Mesnali

SpareBank
ØSTLANDET **1**

Vi har utvidet vårt grønne landbrukslån!

Ta i bruk klimakalkulatoren og søk om finansiering av bærekraftige tiltak innenfor landbruket.

Les mer på: www.sb1ostlandet.no/gront-landbrukslan.

Priseksempel: Eff. rente 5,20 %, kr 2.500.000,-
o/10 år, kostnad kr 639.505,- totalt kr 3.139.505,-.

☎ 915 07050 | sb1ostlandet.no

Møt våre
medarbeidere:

